

വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് 2016 - 2017

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

കെ.എസ്.ബി.ബി.
വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് 2016 - 2017

പ്രസാധനം
ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്
മെമ്പർ സെക്രട്ടറി

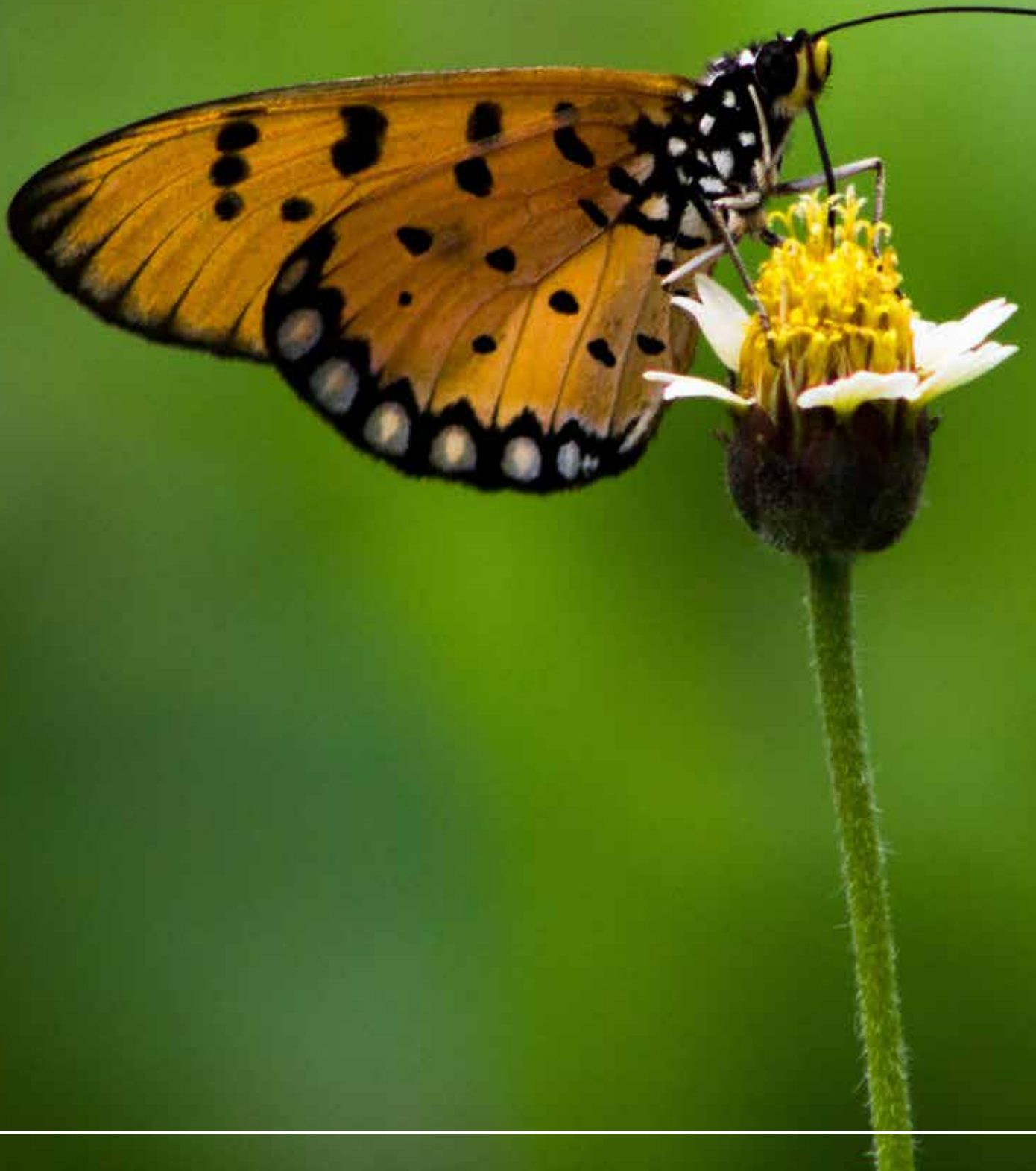
കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്
എൽ-14, ജയ് നഗർ,
മെഡിക്കൽ കോളേജ് പി.ഒ.,
തിരുവനന്തപുരം - 695011
Ph: 0471-2554740
E-mail: keralabiodiversity@gmail.com
web: www.keralabiodiversity.org

കേരള സംസ്ഥാന
ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

വാർഷിക റിപ്പോർട്ട്
2016 - 2017

എൽ-14, ജയ് നഗർ, മെഡിക്കൽ കോളേജ് പി.ഒ.,
തിരുവനന്തപുരം-695011
Ph - 0471 - 2554740, Telefax: 0471- 2448234
Email: keralabiodiversity@gmail.com
Website: www.keralabiodiversity.org

ഉള്ളടക്കം

1.	ആമുഖം	1
2.	സ്ഥാപന ഘടന	5
3.	മാനവശേഷി	6
4.	ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ	7
5.	ഭാരതസർക്കാർ, ലോക ബാങ്ക്, എ.ഡി.ബി., മറ്റു ഉറവിടങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സഹായത്തോടെ നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതികൾ	16
6.	ഗവേഷണ പഠനങ്ങൾ, സർവ്വേകൾ – ജൈവവൈവിധ്യ ഗവേഷണം	19
7.	പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ (2016 – 2017)	20
8.	പൗരാവകാശ രേഖ	23
9.	റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ നടത്തിയ വിൽപ്പനയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ	24
10.	അച്ചടിയിലിരിക്കുന്ന പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ	25
11.	ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാടികൾ	26
12.	വിവരാവകാശ നിയമങ്ങളുടെ നടപ്പാക്കൽ	36
13.	ഓഡിറ്റ് റിപ്പോർട്ട്	37

മുഖവുര

ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരമായ ഉപയോഗം, പാമ്പര്യ അറിവുകൾ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ സമസ്ത മേഖലകളെയും ബാധിക്കുന്ന ജൈവവൈവിധ്യം നിലനിർത്തുകയും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ലക്ഷ്യം മുൻനിർത്തി കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് ഒട്ടേറെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവരുന്നു. നമ്മുടെ ആപ്തവാക്യമായ 'ശുദ്ധമായ വായു, ജലം, ആരോഗ്യകരമായ മണ്ണ്, നിരപായമായ ആഹാരം ജനങ്ങൾക്ക് ഉറപ്പുവരുത്തുക' എന്നത് ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ വിവിധ പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുക്കുവാൻ നമ്മെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നു. ജൈവവൈവിധ്യ സമ്പുഷ്ടമായ പ്രദേശമാണ് കേരളം. ഈ ജൈവവൈവിധ്യം ജീവിതത്തിന്റെ സമസ്ത മേഖലകളെയും സ്വാധീനിക്കുന്നുണ്ട്. നമ്മുടെ വിലപ്പെട്ട പ്രകൃതി സമ്പത്ത് സംരക്ഷിക്കപ്പെടണമെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി, അവയുടെ സംരക്ഷണം ലക്ഷ്യമിട്ട് പല ആശാവഹമായ കാൽവെയ്പുകളും ബോർഡ് നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലനത്തിന് പൊതുജനങ്ങളുടെ പ്രാതിനിധ്യവും പിന്തുണയും കൂടിയേ തീരൂ. പ്രാദേശിക തലത്തിലുള്ള ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികളെ ശാക്തീകരിക്കുകയും ആ പ്രദേശങ്ങളിലെ ജൈവസമ്പത്ത് സുസ്ഥിരമായി നിലനിർത്തുവാൻ അവയെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതിലൂടെയാണ് ഇത് സാധ്യമായിട്ടുള്ളത്. ജൈവവൈവിധ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വിഷയത്തിലും ഇനിയും നാം ഏറെ മുന്നേറാനുണ്ട്. ജൈവവൈവിധ്യവുമായി യോജിക്കുന്ന നയങ്ങൾ വിപുലീകരിക്കാനും ഭാവിയിൽ ചെയ്യേണ്ട ഉചിതമായ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കേണ്ടതായുണ്ട്. തദ്ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ ശോഷണം തടയുക വരുന്ന തലമുറയ്ക്ക് ഉപകാരപ്രദമാകും വിധം ഇവയെ സംരക്ഷിക്കുക എന്ന ഉത്തരവാദിത്തം വരുംവർഷങ്ങളിൽ പ്രാവർത്തികമാക്കാൻ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് പ്രതിജ്ഞാബദ്ധമാണ്.

ഡോ.എസ്.സി.ജോഷി ഐ.എഫ്.എസ് (റിട്ട.)
ചെയർമാൻ

ആമുഖം

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ പദ്ധതികളും ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ടുള്ള 2016-17 ലെ വാർഷിക റിപ്പോർട്ട് അവതരിപ്പിക്കുന്നതിൽ എനിക്ക് അതിയായ സന്തോഷമുണ്ട്. റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ ജില്ലാതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്താനും, ഫീൽഡുതല ഉദ്യോഗസ്ഥരെ നിരവധി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളും അവബോധ പ്രവർത്തനങ്ങളും പ്രാദേശികതലത്തിൽ ഏറ്റെടുക്കാൻ പ്രാപ്തരാക്കാനും കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിലെ എല്ലാ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും പ്രവർത്തനക്ഷമമായ ബി.എം.സി പുനർ രൂപീകരിച്ച് അവരെ ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങളെയും നിയമങ്ങളെയും കുറിച്ച് അവബോധം വരുത്താനാണ് റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ ബോർഡ് ഊന്നൽ നൽകിയത്. ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററിന്റെ തയ്യാറാക്കലിൽ എടുത്തു പറയത്തക്ക ഫലം കാഴ്ചവെച്ചു. ജൈവവൈവിധ്യ ഗവേഷണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തിനായി ഫെല്ലോഷിപ്പുകൾ നൽകി. 2017 ഫെബ്രുവരിയിൽ ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്മേളനം നടത്തുകയുണ്ടായി. ഇതിനോടൊപ്പം നടത്തിയ പ്രദർശനമായ 'വിവിധ'യിൽ സമൂഹത്തിന്റെ നാനാതലങ്ങളിൽ നിന്നും 110-ൽ പരം സ്റ്റാളുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ വർഷം കുട്ടികളുടെ കോൺഗ്രസ്സ് രണ്ടു തലങ്ങളിൽ (ജില്ലാതലം, സംസ്ഥാനതലം) നടത്തുകയുണ്ടായി. മികച്ച പങ്കാളിത്തമാണ് ഇതിനുണ്ടായത്. നമ്മുടെ വിലപ്പെട്ട ജൈവവൈവിധ്യത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് സമൂഹത്തിന്റെ നാനാതരയിലുള്ളവരുടെ കൂട്ടായ പ്രവർത്തനം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. പരിസ്ഥിതി വകുപ്പിന്റെ ചുമതല വഹിക്കുന്ന ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രിശ്രീ. പിണറായി വിജയൻ, ബോർഡംഗങ്ങൾ, എന്നിവരുടെ വിലപ്പെട്ട ഉപദേശങ്ങൾക്കും, പരിസ്ഥിതി വകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർ പ്രത്യേകിച്ച്, അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറിയുടെ കയറ്റു പിന്തുണയ്ക്കും നന്ദി പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിനുകൂടി ഈ അവസരം ഉപയോഗിക്കുന്നു.

ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്
മെമ്പർ സെക്രട്ടറി

ആമുഖം

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

സംസ്ഥാന പരിസ്ഥിതി വകുപ്പിൻ കീഴിലെ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനമായ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവ വൈവിധ്യ ബോർഡ് (കെ.എസ്.ബി.ബി.), 2002 ലെ ജൈവവൈവിധ്യനിയമങ്ങൾ, ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ 2004, കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ, 2008 എന്നിവയിലെ വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി തിരുവനന്തപുരം ആസ്ഥാനമാക്കി പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു. ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, ജൈവസമ്പത്തു കളുടെ സുസ്ഥിരമായ ഉപയോഗം, ജൈവവിഭവങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭ്യമാകുന്ന നേട്ടങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവെക്കൽ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന തോടൊപ്പം ഇവയ്ക്കുള്ള നിയമപരമായ പരിരക്ഷയും ഉപദേശവും സംസ്ഥാന സർക്കാരിനു വേണ്ടി ബോർഡ് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു. കെ.എസ്.ബി.ബി. യുടെ പ്രവർത്തനം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ജൈവ വൈവിധ്യ പരിരക്ഷയ്ക്കും ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരോപയോഗത്തിനുമായി സമർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ചെയർമാൻ, മെമ്പർ സെക്രട്ടറി എന്നിവർ ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുന്നു.

ചരിത്രം

ജൈവവൈവിധ്യ നിയമം രൂപീകരിക്കുകയും അത് ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്ത ആദ്യ രാജ്യങ്ങളിലൊന്നാണ് ഇന്ത്യ. 1992 ൽ നടന്ന ഭാമ ഉച്ചകോടിയിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട അന്താരാഷ്ട്ര ജൈവവൈവിധ്യ ഉടമ്പടി (Convention on Biological Diversity (CBD)) ഒപ്പുവച്ച രാജ്യമായ ഇന്ത്യ 2002 ൽ ജൈവവൈവിധ്യ നിയമം പാസാക്കി. ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗം, അതിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന പ്രയോജനങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കിടൽ, എന്നിവ 2002 ലെ നിയമത്തിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ജൈവവൈവിധ്യ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ച് ദേശീയതലത്തിൽ ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റിയും, സംസ്ഥാന തലത്തിൽ ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡുകളും, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികളും (Biodiversity Management Committees - BMCs) നിലവിൽ വരേണ്ടതുണ്ട്. 2002 ലെ നിയമ വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ച് 2005 ൽ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് സ്ഥാപിതമായി. 2008 ൽ സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ നിലവിൽ വന്നു.

ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റി

2003 ൽ ചെന്നൈ ആസ്ഥാനമാക്കി ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റി (National Biodiversity Authority (NBA)) സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. നിയമാനുസൃതം രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനമായ എൻ.ബി.എ., ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ സുസ്ഥിരോപയോഗം, അതിൽ നിന്നും ലഭ്യമാകുന്ന പ്രയോജനങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവെക്കൽ ഇവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളിൽ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് ഉപദേശം നൽകുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് സംസ്ഥാന സർക്കാരിന് ഉപദേശം നൽകുന്നു. ഇന്ത്യയിലുടനീളം 29 സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡുകൾ നിലവിലുണ്ട്.

ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം, വീണ്ടെടുക്കൽ എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിവരശേഖരണം, ഇത്തരത്തിൽ ലഭ്യമാകുന്ന അറിവുകളിൽ നിന്നുമുള്ള നേട്ടങ്ങളെ പൊതുജനങ്ങൾക്കായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുക എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റിയും സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡുകളും ചെയ്തുവരുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ജൈവവൈവിധ്യ നിയമം മറ്റു നിയമങ്ങളിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായിരിക്കുന്നത്.

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് രൂപീകരണം

2005 ജനുവരി 25ന് മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ അംഗീകാരം ലഭിച്ച തനതുസരിച്ച് സർക്കാർ ഉത്തരവ് (Ms) No. 1/2005/STED പ്രകാരം 28/02/2005 ന് ബോർഡ് രൂപീകരിക്കുകയും, 2005 ജൂൺ 1ന് ഗസറ്റിൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. തുടക്കത്തിൽ കേരള ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക പരിസ്ഥിതി കാൺസിലിന്റെ (KSCSTE) കീഴിലായിരുന്ന ബോർഡ് പൂർണ്ണമായും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നില്ല. പിന്നീട് 2006 ഫെബ്രുവരിയിൽ പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ് നിലവിൽ വന്നതിനെ തുടർന്ന് [vide order GO (Ms) No. 10/2006/GAD dated 6.1.2006], കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിനെ പരിസ്ഥിതി വകുപ്പിന്റെ കീഴിലേക്ക് മാറ്റി [vide order GO (Ms) No.64/2006/GAD dated 16.2.2006]. 2008 ൽ സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടു.

GOVERNMENT OF KERALA

Science, Technology & Environment Department

NOTIFICATION

G.O.(Ms) No. .01/2005/STED.

Dated, Thiruvananthapuram, 28th February 2005

S.R.O. No. 634/2005 – In exercise of the powers conferred by section 22. Of the Biological Diversity Act, 2002 (Central Act 18 of 2008, the Government of Kerala hereby establish the Kerala State Biodiversity Board consisting of the following members, namely:-

1. Dr. A.M. Michael, Former Director,
Indian Agricultural Research Institute,
New Delhi and Former Vice Chancellor
of Kerala Agricultural University.
2. Principal Secretary, Science, Technology &
Environmental Department. Chairperson
3. Principal Secretary, Agricultural Department Member
4. Principal Secretary, Fisheries Department (ex-officio)
5. Principal Secretary, Forest & Wildlife
Department
6. Secretary, Agriculture (Animal Husbandry)
Department
7. Dr. A.D. Damodaran, Former Chairman,
Science, Technology & Environment
Committee
8. Dr. K. V. Ahmed Bavappa Former
Director, CPCRI
9. Dr. A.K.K. Unni, Former Director
Poultry Development Board

G 541/2005/G

10. Dr. L. Lakshmanan, T44 A 7th Avenue
Besant Nagar, Chennai -90 Member
11. Dr. J.K. Sarma, Director, Kerala Forest
Research Institute

The notification with regards to the rules of the Board an head quarters will be issued separately.

By order of Governor,
A.E. MUTHUNAYAGAM,
Principal Secretary to Government.

Explanatory Note

(This does not from the part of the notification, but is intended to indicate its general purport.)

Section 22 of the Biological Act, 2002, Gazatte 2005), empowers the State Government to establish State Biodiversity Board.

The notification is intended to achieve the above object.

പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ച് കേന്ദ്ര സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളിൻമേൽ സംസ്ഥാന സർക്കാരിനുവേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കുക, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗം ഉറപ്പുവരുത്തുക, അവയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്ന നേട്ടങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്നിവയാണ് സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ പ്രധാന കടമകൾ.

ഭാരതീയർക്ക് ഏതെങ്കിലും ജൈവവിഭവം വാണിജ്യപരമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനോ, ജൈവവ്യാപ്തി നിർണ്ണയത്തിനോ, ജൈവഉപയോഗത്തിനോ അംഗീകാരം നൽകുന്നതിനുള്ള അധികാരം ബോർഡിനുണ്ട്. കൂടാതെ കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ നിയമങ്ങളിലെ വ്യവസ്ഥകൾക്കനുസൃതമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ബോർഡ് നടത്തി വരുന്നു.

ജൈവവൈവിധ്യം എന്നത് ഭൂമിയിലെ ജീവജാലങ്ങളുടെ വൈവിധ്യത്തെയും പരിവർത്തനത്തെയും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ജനിതക വൈവിധ്യം, ജീവജാലീനങ്ങളുടെ വൈവിധ്യം, ആവാസവ്യവസ്ഥാവൈവിധ്യം എന്നീ മൂന്നു തലങ്ങളിലാണ് വൈവിധ്യം പ്രകടമാകുന്നത്. ഭൂമിയിലെ ജീവന്റെ നിലനിൽപ്പിന് ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ പ്രത്യക്ഷവും പരോക്ഷവുമായ സേവനങ്ങൾ നിർണ്ണായകമാണ്.

നമ്മുടെ നിലനിൽപ്പിന് അത്യന്താപേക്ഷിതമായ ഭക്ഷണം, ഇന്ധനം, പാർപ്പിടം, മരുന്നുകൾ, മറ്റു വിഭവങ്ങൾ എന്നിവ ജൈവവൈവിധ്യം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു. ഭൂരിഭാഗം വിളകളെയും കീടങ്ങളിൽ നിന്നും സംരക്ഷിക്കുന്ന പ്രാണികൾ, പക്ഷികൾ, ഫംഗസുകൾ തുടങ്ങിയ ജീവികൾ ഏതൊരു രാസകീടനാശിനിയേക്കാളും മികച്ച പ്രകൃതിദത്ത കീടനാശിനികളാണ്. വ്യാപകമായി ഉപയോഗിക്കുന്ന രാസകീടനാശിനികൾ മനുഷ്യർക്കും പരിസ്ഥിതിക്കും ദോഷകരമാണ്.

പല സപുഷ്പി സസ്യങ്ങളും പരാഗണത്തിനും വിത്തു വിതരണത്തിനുമായി പ്രാണികൾ, വൃാലുകൾ, പക്ഷികൾ എന്നിവയെ ആശ്രയിക്കുന്നു. ജൈവവൈവിധ്യം ഏറ്റവും പ്രധാനമായി ഏത് സ്ഥലത്തും ഏത് സമയത്തും വളരെയധികം വിഭവങ്ങളും സേവനങ്ങളും വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നത് വഴി ഏതെങ്കിലും പ്രത്യേക വിഭവം അപര്യാപ്തമാകുകയോ, വിപണിയിൽ ആവശ്യം കുറയുകയോ ചെയ്യുന്ന പക്ഷം, താൽപ്പര്യമനുസരിച്ച് മറ്റൊരു വിഭവം തെരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു. വൈവിധ്യമാർന്ന ജീവജാലങ്ങളെ പ്രാപ്യമാക്കുന്നത് വഴി ഉപജീവനമാർഗ്ഗത്തിന്റെ വൈവിധ്യവൽക്കണവും, ഒന്നിലധികം വിളകൾ നടുന്നതിലൂടെ വർഷം മുഴുവൻ ഭക്ഷ്യ ഉത്പാദനവും സാധ്യമാകുന്നു. വൈവിധ്യമാർന്ന വിഭവങ്ങളുടെ ലഭ്യതയിലൂടെ, സംസ്കാര-പ്രായ-ലിംഗഭേദമന്യേ എല്ലാവർക്കും അതിൽ നിന്നുള്ള ആനുകൂല്യം ലഭിക്കുന്നു.

കേന്ദ്ര - സംസ്ഥാന നിയമങ്ങൾ

ജൈവവൈവിധ്യ നിയമത്തിലെ 22 മുതൽ 25 വരെയുള്ള വകുപ്പുകളിലെ വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ച് കേരള സർക്കാർ 2005 ഫെബ്രുവരിയിൽ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് രൂപീകരിച്ചു. ബഹുമാനപ്പെട്ട മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ചുമതലയിൽപ്പെടുന്ന പരിസ്ഥിതി വകുപ്പിന്റെ കീഴിലാണ് ബോർഡ് പ്രവർത്തിച്ച് വരുന്നത്. കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ലക്ഷ്യങ്ങൾ, തന്ത്രങ്ങൾ എന്നിവ 2002 ലെ ജൈവവൈവിധ്യ നിയമത്തിൽ നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജൈവവൈവിധ്യ നിയമം 2002 വകുപ്പ് 63 പ്രകാരം നൽകിയിട്ടുള്ള അധികാര നിർവഹണ വ്യാപ്തിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കേരള സർക്കാർ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ 2008 ൽ രൂപീകരിച്ചു. ചട്ടം 12 സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനത്തെ കുറിച്ച് വ്യക്തമാക്കുന്നു;

ജൈവവൈവിധ്യത്താലും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരമ്പരാഗതവും സമകാലീനവുമായ വിജ്ഞാനവ്യവസ്ഥയാലും ഇന്ത്യ സമ്പന്നമായതിനാൽ,

1992 ജൂൺ 5 -ാം തീയതിയിൽ റിയോ ഡി ജെനറിയോയിൽ ഒപ്പുവച്ച ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ അന്താരാഷ്ട്ര ജൈവവൈവിധ്യ ഉടമ്പടിയിൽ ഇന്ത്യയും ഒരു കക്ഷിയായതിനാൽ,

പ്രസ്തുത ഉടമ്പടി 1993 ഡിസംബർ 19 ന് നിലവിൽ വന്നതിനാൽ,

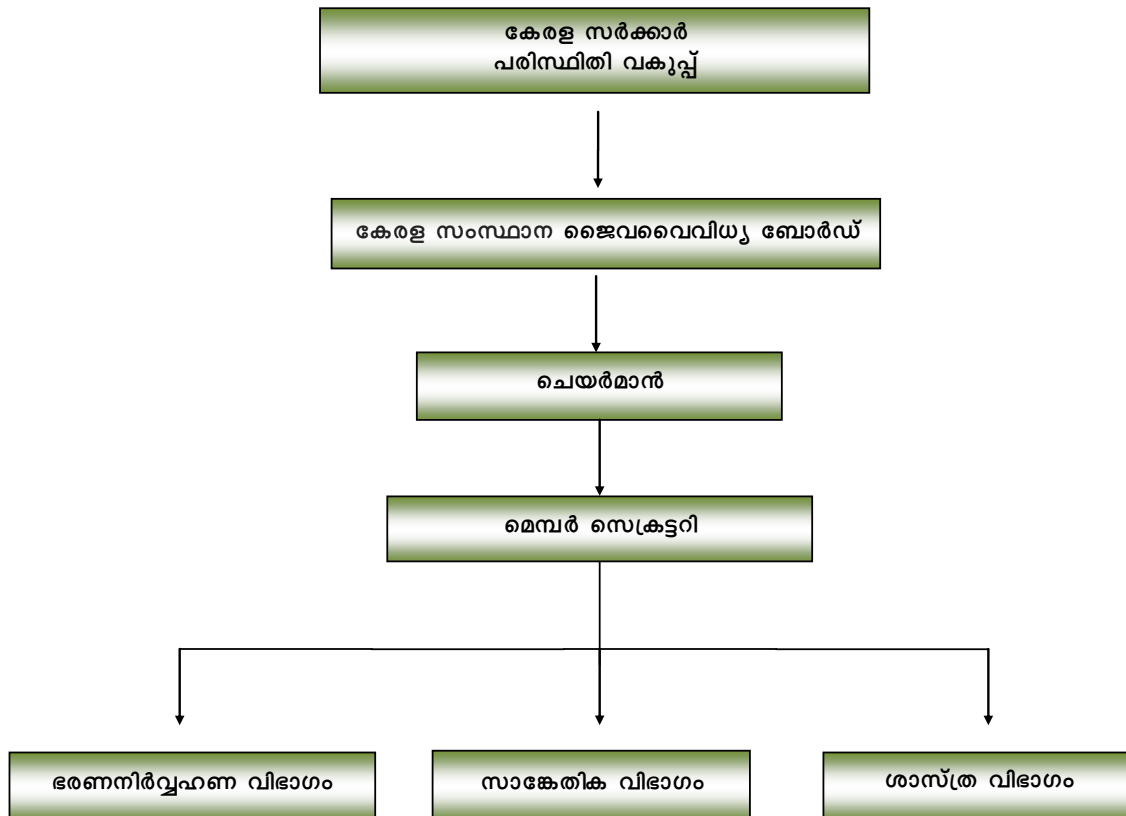
പ്രസ്തുത ഉടമ്പടി ജൈവവിഭവങ്ങളിന്മേലുള്ള രാജ്യത്തിന്റെ പരമാധികാരത്തെ സ്ഥിരീകരിക്കുന്നതിനാൽ,

പ്രസ്തുത ഉടമ്പടിയുടെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗം, അവയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്ന പ്രയോജനങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ എന്നിവയായതിനാൽ,

ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം അവയുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗം അവയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കുന്ന ആനുകൂല്യങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ എന്നിവയിലൂടെ ഉടമ്പടി പ്രാവർത്തികമാകുന്നു;

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ 2008, ചട്ടം 12 ൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള 31 പ്രധാന ചുമതലകളും ജൈവവൈവിധ്യ നിയമത്തിലെ വകുപ്പുകളുടെ പൊതുസ്വഭാവത്തിന് കോട്ടം തട്ടാത്ത വിധത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഘടന

മാനവശേഷി : ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് പ്രതിനിധികൾ

ഔദ്യോഗിക പ്രതിനിധികൾ

1. എക്സിക്യൂട്ടീവ് വൈസ് പ്രസിഡന്റ്,
കേരള സേറ്റ് കാൺസിൽ ഫോർ സയൻസ് ആന്റ് ടെക്നോളജി, ശാസ്ത്ര ഭവൻ, പട്ടം, തിരുവനന്തപുരം.
2. അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി,
വനം-വന്യജീവി വകുപ്പ്, കേരള സർക്കാർ
3. അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി,
ഫിഷറീസ് വകുപ്പ്, കേരള സർക്കാർ
4. അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി,
പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ്, കേരള സർക്കാർ
5. കാർഷികോൽപ്പാദന കമ്മീഷണർ,
കേരള സർക്കാർ

അനൗദ്യോഗിക അംഗങ്ങൾ

1. ശ്രീ. കെ.ജി. ശ്രീകുമാർ
ചീഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസർ
സ്റ്റേറ്റ് മെഡിസിനൽ പ്ലാന്റ് ബോർഡ്
2. ഡോ. എൻ. ഓമനകുമാരി
അരുണിമ, ബാപുജി ഗാർഡൻ
മണ്ണുന്തല പി.ഒ., തിരുവനന്തപുരം
3. ഡോ. അച്ചുത് ശങ്കർ എസ്. നായർ
ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റ് ഓഫ് കമ്പ്യൂട്ടേഷണൽ ബയോളജി ആന്റ് ബയോഇൻഫോമാറ്റിക്സ്,
കേരള യൂണിവേഴ്സിറ്റി.
4. ഡോ. എ.കെ. ഷരീഫ്
ക്ലാസ് -9 അപ്പാർട്ട്മെന്റ്
ലോ കോളേജ് റോഡ്, വഞ്ചിയൂർ പി. ഒ., തിരുവനന്തപുരം
5. ഡോ. കെ. മോഹനകുറുപ്പ്
നേരിയാമ്പള്ളിൽ ഹൗസ്, എലിക്കുളം, പള്ളിക്കൽ പി.ഒ., ആലപ്പുഴ

ചെയർമാൻ

പ്രൊഫ. (ഡോ.) ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ

മെമ്പർ സെക്രട്ടറി

ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്

ജീവനക്കാരുടെ എണ്ണം (താൽകാലികം / സ്ഥിരം) (നമ്പറുകൾ മാത്രം) - 37

കരാർ / ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ/ദിവസവേതനം / ഗസ്റ്റ് ജോലി ചെയ്യുന്ന
ജീവനക്കാരുടെ വിവരങ്ങൾ (നമ്പറുകൾ മാത്രം) - 36

സീനിയർ പ്രോജക്ട് കൺസൾട്ടന്റ് - ഡോ. എസ്. രാജശേഖരൻ, (മുൻ ഡയറക്ടർ ഗ്രേഡ് സയന്റിസ്റ്റ് ആൻഡ് ഹെഡ്, എന്റോമെഡിസിൻ, എന്റോഫാർമക്കോളജി ഡിവിഷൻ, ജെ.എൻ.ടി.ബി.ജി.ആർ.ഐ.)

ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ചട്ടങ്ങൾ, 2008 പ്രകാരമുള്ള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യബോർഡിന്റെ ചുമതലകൾ:

- (i) ജൈവവൈവിധ്യ നിയമം, 2002 വകുപ്പ് 23 പ്രകാരമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണത്തിനുള്ള നടപടിക്രമങ്ങളും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളും കരുപ്പിപ്പിക്കുക;
- (ii) ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലനം, അതിന്റെ ഘടകങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരമായ ഉപയോഗം, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിലൂടെ ലഭിക്കുന്ന നേട്ടങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കിടൽ തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ച്, കേന്ദ്രസർക്കാർ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കു വിധേയമായി, സർക്കാരിനെ ഉപദേശിക്കുക;
- (iii) വിവിധ സർക്കാർ വകുപ്പുകൾക്ക് സാങ്കേതിക സഹായവും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളും പ്രദാനം ചെയ്യുക;
- (iv) ഏതെങ്കിലും ജൈവവിഭവത്തിന്റെ വാണിജ്യപരമായ ഉപഭോഗത്തിന്, ജൈവസർവ്വേക്ക്, അല്ലെങ്കിൽ ജൈവഉപഭോഗത്തിനുവേണ്ടി, ഭാരത/വിദേശ പാരമ്പര്യ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, കോർപ്പറേറ്റ് ബോഡികൾ തുടങ്ങിയവ സമർപ്പിക്കുന്ന അപേക്ഷകൾ, അനുവാദപ്രക്രിയയിലൂടെയോ മറ്റുതരത്തിലോ നിയന്ത്രിക്കുക;
- (v) സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ തന്ത്രങ്ങളുടെയും കർമ്മപദ്ധതിയുടെയും (State Biodiversity Strategy and Action Plan) കാലാനുസൃതമായ പുതുക്കലും നിർവ്വഹണവും സാധ്യമാക്കുക;
- (vi) പഠനങ്ങൾ നടത്തുക, അന്വേഷണങ്ങൾക്കും ഗവേഷണങ്ങൾക്കും സഹായം നൽകുക;
- (vii) ഓരോ ആവാസവ്യവസ്ഥയിലെയും (Ecosystem) ഏതൊരു ജീവിയുടെയും അറിയപ്പെടാത്ത ജനിതക ശേഷികളുടെ ജൈവിക സംരക്ഷണവും പരിരക്ഷയും;
- (viii) ബോർഡിന്, അതിന്റെ ചുമതലകൾ ഫലപ്രദമായി നിർവ്വഹിക്കാൻ പുറുണരത്തിൽ പരമാവധി സാങ്കേതിക സഹായം നൽകാൻ കഴിയുംവിധം നിശ്ചിത കാലയളവിലേക്ക്, മൂന്നുവർഷക്കാലത്തേക്കു വരെ, പരമാവധി പത്തുലക്ഷം (10 ലക്ഷം) രൂപ ചെലവിൽ കൺസർട്ടന്റുകളെ നിയോഗിക്കുക. ഏതെങ്കിലും കൺസർട്ടന്റിനെ മൂന്നുവർഷത്തിനുമേൽ കാലയളവിലേക്ക് നിലനിർത്തുന്നത് അത്യാവശ്യമാണെന്നു കണ്ടാൽ, അത്തരത്തിലുള്ള നിയോഗത്തിന് സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതി നേടേണ്ടതാണ്;
- (ix) ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, അതിന്റെ ഘടകങ്ങളുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗം, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെയും അനുബന്ധ അറിവുകളുടെയും ഉപയോഗം

- മൂലം സംജാതമാകുന്ന നേട്ടങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിവരങ്ങൾ ശേഖരിച്ച്, സമാഹരണം നടത്തി, സാങ്കേതിക - സ്ഥിതിവിവര കണക്കുകളും, ഗ്രന്ഥങ്ങളും, നിയമാവലികളും, ഗൈഡുകളും മറ്റും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുക;
- (x) ജൈവവൈവിധ്യഘടകങ്ങളുടെ കണ്ടെത്തൽ, അതിന്റെ സൂചിക തയ്യാറാക്കൽ (Cataloguing), ശോഷണത്തിന്റെ തോത് വിലയിരുത്തൽ, ആസൂത്രകരിലും, തീരുമാനമെടുക്കുന്ന അധികാരികളിലും പൊതുജനങ്ങളിലും ഇതുസംബന്ധിച്ച ബോധവൽക്കരണം സാധ്യമാക്കൽ, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിന് ആവശ്യമായ ശാസ്ത്രീയവും ഭരണപരവും നിയമപരവും സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികപരവുമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കൽ;
- (xi) സംസ്ഥാനത്തെ ജൈവവൈവിധ്യ വിഭവങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച സമ്പൂർണ്ണ വിവരശേഖരണം (ഡേറ്റാബേസ്) നടത്തുക;
- (xii) ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാടികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാനമൊട്ടാകെ ബാധകമായ ഒരു നയരൂപവൽക്കരണം സാധ്യമാക്കുക;
- (xiii) തദ്ദേശീയതലത്തിൽ ലഭ്യമായ വിദഗ്ദ്ധരുടെ സേവനങ്ങൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തി, പ്രയോജനപ്രദമായ ജൈവസമൂഹങ്ങളുടെ സ്വാഭാവിക ആവാസകേന്ദ്രങ്ങൾ (natural habitats) തിരിച്ചറിയുക;
- (xiv) പ്രയോജനപ്രദമായ ജൈവസമൂഹങ്ങളുടെ സ്വാഭാവിക ആവാസകേന്ദ്രങ്ങളിൽ ലഭ്യമായ ജീവിവർഗ്ഗങ്ങളുടെ വിപുലമായ പട്ടിക തയ്യാറാക്കുക, അവയുടെ സംരക്ഷണത്തിനായുള്ള നടപടികൾ എടുക്കുക;
- (xv) ജൈവവിഭവങ്ങൾ ഫലപ്രദമായി കൈകാര്യം ചെയ്യൽ, അവയുടെ പരിപോഷണം, സ്ഥായിയായ ഉപയോഗം എന്നിവ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന്, ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററുകളിലൂടെയും ഇലക്ട്രോണിക് ഡേറ്റാബേസ് വഴിയും, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെയും ബന്ധപ്പെട്ട പാരമ്പര്യ വിജ്ഞാനത്തിന്റെയും വിവരസംഭരണ സംവിധാനം (documentation) കരുപ്പിപ്പിക്കാൻ നടപടി കൈക്കൊള്ളുക;
- (xvi) ജൈവവിഭവങ്ങളിന്മേലും അനുബന്ധ വിജ്ഞാനത്തിന്മേലുമുള്ള ബാധിക സാമ്പത്തികകാര്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള അവകാശങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം അവ

യുടെ രഹസ്യ സ്വഭാവം സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുക. ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററിലെ (People's Biodiversity Register) വിവരങ്ങളുടെ സംരക്ഷണവും ഇതിന്റെ ഭാഗമായിരിക്കും;

(xvii) വിഭവങ്ങളുടെ പരിപാലനത്തിനും സുസ്ഥിരരൂപ യോഗത്തിനും സഹായകമാകുംവിധം, ആസൂത്രണത്തിന്റെയും പരിപാലനത്തിന്റെയും എല്ലാ മേഖലകളിലേക്കും, തദ്ദേശതലം മുതൽ സംസ്ഥാനതലം വരെയുള്ള എല്ലാ ആസൂത്രണതലങ്ങളിലും, ജൈവവൈവിധ്യവും അതിനെ ആശ്രയിച്ചുള്ള ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങളും സംയോജിപ്പിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക;

(xviii) ജൈവവൈവിധ്യപരിപാലനവും അതിന്റെ ഘടകങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരരൂപയോഗവും സംബന്ധിച്ച പരിപാടികളിലേക്ക് നിയോഗിക്കപ്പെട്ടവരും നിയോഗിക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ളവരുമായ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്ക് ആവശ്യമായ പരിശീലന പരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് സംഘടിപ്പിക്കുക;

(xix) ജൈവവൈവിധ്യപരിപാലനം, അതിന്റെ ഘടകങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരരൂപയോഗം, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെയും വിജ്ഞാനത്തിന്റെയും ഉപയോഗംമൂലം ലഭ്യമാകുന്ന നേട്ടങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ച് സമഗ്രമായ കാര്യപരിപാടികൾ ബഹുജനമായും അളിയിൽക്കൂടി സംഘടിപ്പിക്കുക;

(xx) തന്മാത്രാവർഗ്ഗീകരണശാസ്ത്രം (Molecular Systematics) ഉൾപ്പെടെ ജൈവരസതന്ത്രത്തിന്റെയും ജൈവസാങ്കേതിക വിദ്യയുടെയും സാങ്കേതിക പഠന അടിത്തറ ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും മതിയായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക;

(xxi) സ്വന്തം വരുമാനമാർഗ്ഗങ്ങളോടൊപ്പം, കേന്ദ്ര - സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളിൽനിന്നും ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റിയിൽനിന്നും ലഭിക്കാവുന്ന സഹായങ്ങളും കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ബോർഡിന്റെ വാർഷിക ബജറ്റ് തയ്യാറാക്കൽ;

(xxii) ബോർഡിന്റെ ചുമതലകൾ ഫലപ്രദമായി നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ തസ്തികകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് സർക്കാരിന് ശുപാർശ നൽകുകയും

അത്തരം തസ്തികകൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യുക. എന്നാൽ അത്തരം തസ്തികകളൊന്നും, അവസ്ഥിരമോ, ഡിപ്യൂട്ടേഷനിലുള്ളതോ, താൽക്കാലികമോ, നിശ്ചിത കാലാവധി മാത്രമുള്ളവയോ (പ്രൊവിഷണൽ), കരാടിസ്ഥാനത്തിലോ, ദിവസവേതനാടിസ്ഥാനത്തിലോ ഉള്ളതോ ആണെങ്കിൽപ്പോലും സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതി കൂടാതെ സൃഷ്ടിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല;

(xxiii) അത്തരം തസ്തികകളിലേക്കുള്ള നിയമനരീതി കേരള സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതിയോടെ മാത്രം അംഗീകരിക്കുക;

(xxiv) ജീവനക്കാരുടെ സേവന വ്യവസ്ഥകൾ (ശമ്പളം, ബത്തകൾ, അവധി തുടങ്ങിയവ) കേരള സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതിയോടെ മാത്രം നിശ്ചയിക്കുക;

(xxv) ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികളുടെ (Biodiversity Management Committees) പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുക;

(xxvi) നിയമം ഫലപ്രദമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികൾക്ക് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുകയും, സംരക്ഷണം, സുസ്ഥിരമായ ഉപയോഗം, നേട്ടങ്ങളുടെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ തുടങ്ങിയവ സംബന്ധിച്ച എല്ലാ പ്രക്രിയകളിലും അവരുടെ അർത്ഥപൂർണ്ണമായ പങ്കാളിത്തം സാധ്യമാക്കുകയും ചെയ്യുക;

(xxvii) ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനം സംബന്ധിച്ചും നിയമത്തിന്റെ നടപ്പാക്കൽ സംബന്ധിച്ചും സർക്കാരിനും ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റിക്കും അപ്പീലുകൾ റിപ്പോർട്ട് നൽകുക;

(xxviii) ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ ശേഖരണ ഫീസ് സംബന്ധിച്ച് യഥാകാലം ശുപാർശ നൽകുക / ഫീസ് നിശ്ചയിക്കുക / ഫീസ് പരിഷ്കരിക്കുക;

(xxix) ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതിക്ക് നിശ്ചിത ആവശ്യങ്ങൾക്ക് ഗ്രാന്റ്/ ധനസഹായം അനുവദിക്കുക;

(xxx) നിയമം നടപ്പിലാക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, തങ്ങളുടെ അധികാര പരിധിയിലുള്ള ഏതുപ്രദേശത്തും ഭൗതിക പരിശോധന നടത്തുക;

(xxxii) സർക്കാർ യഥാകാലം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മറ്റു ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിക്കുക.

പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങൾ/ പദ്ധതികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ

ജൈവവിദ്യ പരിപാലന സമിതികളുടെ (ബി.എം.സി.) പുനർരൂപീകരണം

സംസ്ഥാനത്തെ ആകെയുള്ള 1034 ബി.എം.സി.കളിൽ 99 ശതമാനം ബി.എം.സി. കളും റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ പുനർരൂപീകരിച്ചു. തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, ഇടുക്കി, മലപ്പുറം, കോഴിക്കോട്, വയനാട്, കാസർഗോഡ് ജില്ലകളിൽ ബി.എം.സി.കൾ പൂർണ്ണമായും പുനർരൂപീകരിച്ചു. ബി.എം.സി. പുനർരൂപീകരണത്തിന്റെ ജില്ലാതല വിവരങ്ങൾ ചുവടെ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

ക്രമ നം.	ജില്ല	ആകെ ബി.എം.സി. കൾ	പുനർരൂപീകരിച്ച ബി.എം.സി. കൾ (2017 മാർച്ച് വരെ)
1	തിരുവനന്തപുരം	78	78
2	കൊല്ലം	73	73
3	പത്തനംതിട്ട	57	56
4	ആലപ്പുഴ	78	78
5	കോട്ടയം	77	77
6	ഇടുക്കി	54	54
7	എറണാകുളം	96	93
8	തൃശ്ശൂർ	94	90
9	പാലക്കാട്	95	91
10	മലപ്പുറം	106	106
11	കോഴിക്കോട്	78	78
12	വയനാട്	26	26
13	കണ്ണൂർ	81	79
14	കാസർഗോഡ്	41	41
	ആകെ	1034	1020

ബി.എം.സി. യോഗങ്ങൾ

2002 ലെ ജൈവവിദ്യ നിയമങ്ങളിലെയും, 2008 ലെ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവിദ്യ ചട്ടങ്ങളിലെയും വ്യവസ്ഥകൾക്കനുസൃതമായി, ജില്ലാ കോർഡിനേറ്റർമാരുടെയും പ്രോജക്ട് ഫെല്ലോമാരുടെയും നേതൃത്വത്തിൽ അതാത് ജില്ലകളിലെ, ഓരോ ബി.എം.സി. കളിലും പ്രത്യേകം യോഗങ്ങൾ നടത്തുകയുണ്ടായി. ‘ബി.എം.സി. പ്രവർത്തന കൈപ്പുസ്തകം’ എന്ന കൈപ്പുസ്തകം ബോർഡ് തയ്യാറാക്കി എല്ലാ ബി.എം.സി. കൾക്കും വിതരണം ചെയ്തു. ബി.എം.സി. കളെ ശാക്തീകരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഓരോ ബി.എം.സി. കളിലും വെവ്വേറെ യോഗങ്ങൾ ജില്ലാ കോർഡിനേറ്റർമാരുടെയും, പ്രോജക്ട് ഫെല്ലോമാരുടെയും നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ ഫലമെന്നോണം, ബി.എം.സി. കൾ പ്രാദേശികമായി നടത്താവുന്ന സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും, ബോർഡിന്റെ ‘ശാന്തിസ്ഥൽ’ പദ്ധതിയിൽ പങ്കാളികളാകുക, ബി.എം.സി. യുടെ പരിധിയിലെ സ്കൂളുകളിലും, കോളേജുകളിലും ജൈവവിദ്യ ക്ലബ്ബുകൾ രൂപീകരിക്കുക, ജൈവവിദ്യ പൈതൃക കേന്ദ്രമാക്കാവുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്

ജൈവവൈവിധ്യ ക്ലബ്ബ്

ശാന്തിസ്ഥൽ (ലയോള കോളേജ്)

കൊല്ലം ആശ്രമം - നിർദ്ദിഷ്ട ജൈവവൈവിധ്യ പൈതൃക കേന്ദ്രം

a. ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ

1. ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾ ബി.എം.സി. കളിലൂടെ

പ്രാദേശികമായി, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണവും ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരരോപയോഗവും ഉറപ്പുവരുത്തുക എന്നത് ഓരോ ബി.എം.സി. യുടെയും കർത്തവ്യമായതിനാൽ, ചില ബി.എം.സി. കൾ അവരുടെ യോഗ്യതയുള്ള പ്രകാരം പ്രദേശത്ത് നടപ്പിലാക്കാവുന്ന സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾക്ക് സാങ്കേതിക-സാമ്പത്തിക സഹായത്തിനായി ബോർഡിനോട് അപേക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി. ജൈവവൈവിധ്യ നിയമത്തിലെ വ്യവസ്ഥകൾ പ്രകാരം ബി.എം.സി. കളുടെ ശാക്തീകരണം ബോർഡിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തന അജൻഡയായതിനാൽ, തിരുവനന്തപുരം, തൃശ്ശൂർ, വയനാട്, കണ്ണൂർ, കാസർഗോഡ് ജില്ലകളിൽ നിന്നായി 11 ബി.എം.സി. പദ്ധതികൾ വിദഗ്ദ്ധ സമിതിയുടെ വിലയിരുത്തലിനുശേഷം തിരഞ്ഞെടുത്തു. റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ 17.5 ലക്ഷം രൂപ ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി 11 ബി.എം.സി. കൾക്ക് അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പദ്ധതിയുടെ വിശദവിവരങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

ക്രമ നം.	ബി.എം.സി. യുടെ പേര് ജില്ല	പദ്ധതിയുടെ പേര്	അനുവദിച്ച തുക
1	പുവാർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്	Reintroduction of a Kandal Associate locally known as Samudrakkai / Kovalam Poovu (Barringtonia racemosa) along 5 Km stretches in Pozhikkara region	1,00,000/-
2	പെരുങ്കടവിള ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്	Restoration of Bamboo and Pandanus along the bank of River Chittar, a tributary of Neyyar to avoid river bank erosion	1,50,000/-
3	ഇടവ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്	Conservation of indigenous variety – Edava thengu	1,00,000/-
4	വർക്കല നഗരസഭ	Soil erosion prevention and setting up of Biodiversity Park – preparatory expense	1,50,000/-
5	എറിയാട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തൃശ്ശൂർ	Conservation of Mangroves	2,00,000/-
6	ശ്രീനാരായണപുരം ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, തൃശ്ശൂർ	Biodiversity Conservation of Sacred Groves	1,33,000/-
7	അന്നമനട ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തൃശ്ശൂർ	Conservation of Indigenous varieties of Inland fishes	2,00,000/-
8	എടവക ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് വയനാട്	Conservation of Traditional Rice Varieties	1,17,000/-
9	കോളച്ചേരി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് കണ്ണൂർ	Biodiversity Conservation of CH & Bangladesh Islands of Pamburuthi region	2,00,000/-
10	പിലിക്കോട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് കാസർഗോഡ്	Conservation of indigenous varieties of mangoes (Paithrukam Nattumavu)	2,00,000/-
11	പള്ളിക്കര ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് കാസർഗോഡ്	Biodiversity Conservation of Kanam Vayal	2,00,000/-
ആകെ			17,50,000/-

മറ്റു ജില്ലാതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ

1. കുട്ടികളുടെ ജില്ലാതല ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സ് എല്ലാ ജില്ലകളിലും നടത്തുകയുണ്ടായി.
2. 'ശാന്തിസ്ഥൽ' പദ്ധതി വിലയിരുത്തൽ
3. സ്കൂളുകളിലും കോളേജുകളിലും ജൈവവൈവിധ്യ ക്ലബ്ബുകളുടെ രൂപീകരണം.
4. തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ വെള്ളായണി കായലോര പ്രദേശത്തിന്റെ ഹരിതവൽക്കരണ പദ്ധതി കല്ലിയൂർ, വെങ്ങാനൂർ ബി.എം.സി. കളിലൂടെ നടപ്പിലാക്കി.

5. വയനാട് ജില്ലയിൽ തൊണ്ടർനാട് ബി.എം.സി. യിൽ സെപ്റ്റംബർ 29 നും, തവിഞ്ഞാൽ ബി.എം.സി. യിൽ ഒക്ടോബർ 4 നും ജൈവവൈവിധ്യ ശില്പശാല സംഘടിപ്പിച്ചു. പരിസ്ഥിതി ക്ലബ്ബ് കോർഡിനേറ്റർ മാർക്കും കുട്ടികൾക്കുമായി ഒരു മൺസൂൺ പഠന ക്യാമ്പ് തിരുനെല്ലി ബ്രഹ്മഗിരി കുന്നിൽ വെച്ച് ആഗസ്റ്റ് 13 മുതൽ 15 വരെ സംഘടിപ്പിച്ചു.
6. ശലഭ ക്യാമ്പ് - തെരഞ്ഞെടുത്ത സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്കായി വയനാട് വന്യജീവി സങ്കേതവുമായി ചേർന്ന് ഒക്ടോബർ 5 മുതൽ 7 വരെ ശലഭ ക്യാമ്പ് സംഘടിപ്പിച്ചു.
7. റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ വയനാട് ജില്ലയിൽ വനം വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് 100 ത്വന്ദം പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ ബോധവൽക്കരണ കമ്പയിനുകൾ സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്കായി സംഘടിപ്പിച്ചു. കൂടാതെ, നാഷണൽ സർവ്വീസ് സ്കീമുമായി സഹകരിച്ച് 13 ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ ക്യാമ്പുകൾ ജില്ലയിലെ വിവിധ സ്കൂളുകളിലെ കുട്ടികൾക്കായി നടത്തുകയുണ്ടായി.
8. ശാസ്താംകോട്ട തണ്ണീർത്തട ഹരിതവൽക്കരണം - ശാസ്താംകോട്ട, മൈനാഗപ്പള്ളി, വെസ്റ്റ്കല്ലട എന്നീ മൂന്ന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന സംയുക്ത ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതി മുഖേനയാണ് പ്രസ്തുത പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നത്. നാടൻ വൃക്ഷങ്ങൾ, മുള ഉപയോഗിച്ചുള്ള ഗ്രീൻ ബെൽറ്റ്, രാമച്ചം, ഫല വൃക്ഷങ്ങൾ എന്നിവ നട്ടു പിടിപ്പിക്കുക, ജൈവവേലി നിർമ്മിക്കുക എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഹരിതവൽക്കരണത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.
9. കേരള വനം വകുപ്പിൽ നിന്നുള്ള അപേക്ഷയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുതിയതായി റിക്രൂട്ട് ചെയ്ത കേരള വനം വകുപ്പ് വൈൽഡ്ലൈഫ് അസിസ്റ്റന്റുമാർക്ക് കേരള സംസ്ഥാന ബോർഡ് 13/12/2016 മുതൽ 17/12/2016 വരെ പരിശീലന പരിപാടി നടത്തി. പരിശീലന പരിപാടിയിൽ ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം, പി.ബി.ആർ. തയ്യാറാക്കൽ, ബി.എം.സി. പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ബോർഡിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ പറ്റിയുള്ള അവബോധവും, കൊല്ലം ജില്ലയിലെ ആശ്രാമം കണ്ടൽ പ്രദേശം, വെള്ളായണി കായൽ (തിരുവനന്തപുരം) എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഫീൽഡ് സന്ദർശനവും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

ജൈവവൈവിധ്യ ലിഖിതങ്ങൾ

ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ (പി.ബി.ആർ.) തയ്യാറാക്കൽ

2016-17 കാലയളവിൽ, 41 ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ, 15 മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ ഉൾപ്പെടെ ആകെ 56 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ പി.ബി.ആർ. ട്രെയിനിംഗ് നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഓരോ ജില്ലയിലും ഇതുവരെ പൂർത്തിയാക്കിയ പി.ബി.ആറുകളുടെയും, റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ നടത്തിയ പി.ബി.ആർ ട്രെയിനിംഗുകളുടെയും വിവരങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

ക്രമ നം.	ജില്ല	പൂർത്തിയാക്കിയ പി.ബി.ആറുകളുടെ എണ്ണം (2017 മാർച്ച് വരെ)	പി.ബി.ആർ. പൂർത്തിയാക്കണത്തിന്റെ ശതമാനം	2016-17 കാലയളവിൽ നടത്തിയ പി.ബി.ആർ. ട്രെയിനിംഗുകളുടെ എണ്ണം
1	തിരുവനന്തപുരം	72 GPs + 4M + 1C	98.7%	-
2	കൊല്ലം	64 GPs + 3M + 1C	93.2%	4 GP+1M
3	പത്തനംതിട്ട	49 GPs + 3M	91.2%	2 GP
4	ആലപ്പുഴ	70 GPs + 2M	92.3%	3M
5	കോട്ടയം	60 GPs + 2M	80.5%	4 GP+2M
6	ഇടുക്കി	46 GPs + 2M	88.9%	2 GP
7	എറണാകുളം	64 GPs + 5M	71.9%	6 GP+2M
8	തൃശ്ശൂർ	80 GPs + 1M	86.2%	1 GP+1M
9	പാലക്കാട്	55 GPs + 1M	59.0%	8 GP+1M
10	മലപ്പുറം	73 GPs + 5M	73.6%	8 GP+4M

11	കോഴിക്കോട്	63 GPs + 4M	85.9%	5 GP+1M
12	വയനാട്	23 GPs + 3M	100%	-
13	കണ്ണൂർ	62 GPs + 2M	79.0%	1 GP
14	കാസർഗോഡ്	33 GPs + 1M	83.0%	-
	ആകെ	814 GPs+38 M+2C	82.6%	41 GP+ 15M (56)

(GP - ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, M - മുനിസിപ്പാലിറ്റി, C - കോർപ്പറേഷൻ)

ഇടമലക്കുടി പി.ബി.ആർ. തയ്യാറാക്കൽ

കേരളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ആദിവാസി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തായ ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ ഇടമലക്കുടി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പി.ബി.ആർ. ബോർഡ് തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. പി.ബി.ആർ. തയ്യാറാക്കലിന്റെ ഭാഗമായി, അവസാനഘട്ട ഫീൽഡ് സന്ദർശനം ഒക്ടോബർ 19 മുതൽ 22 വരെ നടത്തുകയുണ്ടായി.

ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററുകളുടെ ഡിജിറ്റലൈസേഷൻ.

ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററിലെ വിവരങ്ങൾ പരിശോധിച്ച്, ഡിജിറ്റൽ രൂപത്തിലാക്കി സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള പി.ബി.ആറുകളുടെ ഡിജിറ്റലൈസേഷൻ ചെയ്യുന്ന പദ്ധതി ബോർഡ് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. പി.ബി.ആറിലെ വിവരങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പ്രാദേശിക ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് രൂപംനൽകുന്നതിനും, വികസന പദ്ധതികളിലും പ്രവർത്തനങ്ങളിലും ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം കുടി ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്നതിനും ഡിജിറ്റൽ രേഖകൾ പ്രയോജനപ്രദമാണ്. ഇതുവരെ 81 പി.ബി.ആർ ഡിജിറ്റലൈസ് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ

സമുദ്ര ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ - തിരുവനന്തപുരം കാപ്പിൽ മുതൽ പുതുകുറിച്ച് വരെയും വലിയതുറ മുതൽ പൊഴിയൂർ വരെയും

590 കി.മി. നീണ്ടുകിടക്കുന്ന കേരള സമുദ്രതീരം ഭാരതത്തിന്റെ തീരപ്രദേശങ്ങളുടെ 10% ആണ്. ഭാരതത്തിലെ ഏറ്റവും ഉത്പാദന സമ്പന്നമായ കേരളത്തിന്റെ തീരപ്രദേശം മുസ്ലിം, ഹിന്ദു, ക്രിസ്ത്യൻ മത്സ്യത്തൊഴിലാളി സമൂഹങ്ങളുടെ സാന്നിധ്യം കൊണ്ട് ശ്രദ്ധേയമാണ്. കേരളത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതിയിൽ സമുദ്ര മത്സ്യബന്ധന വ്യവസായത്തിന് തർക്കമറ്റ സ്ഥാനമുണ്ട്. സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡുകളിൽ വച്ച് ആദ്യമായി ഇത്തരത്തിൽ ഒരു രജിസ്റ്റർ തയ്യാറാക്കിയത് കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡാണ്. കേരളത്തിലെ മറ്റു തീരദേശ ജില്ലകളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ തിരുവനന്തപുരം തീരത്തിന് ചില പ്രത്യേകതകൾ ഉണ്ട്. മലഞ്ചെരുവുകൾ, മൂന്നുകൾ, സമൃദ്ധമായ പാറക്കെട്ടുകൾ, ഉയർന്ന സ്ഥലങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ പ്രത്യേകതകൾ ഇവിടുത്തെ ജൈവവൈവിധ്യത്തെ സമ്പന്നമാക്കുന്നു.

കടലിലെ സസ്യജന്തുജാലങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങളും തീരദേശ ജൈവവൈവിധ്യത്തെയും രജിസ്റ്ററിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. സമുദ്രം തന്നെ ലോകമായ മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളുടെ ജീവിതം, സംസ്കാരം, ആചാരം എന്നിവയെ കുറിച്ചും, തിരുവനന്തപുരം തീരപ്രദേശത്തെ പ്രധാന പവിഴപ്പാറപ്രദേശങ്ങൾ, പാരമ്പര്യ അറിവുകൾ, ജനസംഖ്യ, ഭൂമിശാസ്ത്രം, തീരദേശവിവരണം, അഴിമുഖം, സസ്യങ്ങൾ (84), കണ്ടൽകാടുകൾ (19), കടൽപ്പായൽ (30), തുമ്പികൾ (10), ചിത്രശലഭങ്ങൾ (27) പക്ഷികൾ (49), അകശേരുകികൾ (90), മത്സ്യങ്ങൾ (193), കടൽ പാമ്പുകൾ (4), കടലാമ (3), കടൽ സസ്തനികൾ (3) തുടങ്ങിയ വിവരങ്ങൾ ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്.

22/05/2017 ന് തിരുവനന്തപുരത്ത് നടന്ന അന്താരാഷ്ട്ര ജൈവവൈവിധ്യ ദിനാചരണത്തോടനുബന്ധിച്ച് ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രി സമുദ്ര ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ പ്രകാശനം ചെയ്തു.

കേരളത്തിലെ അഞ്ചു ജലാശയങ്ങളുടെ ജൈവവൈവിധ്യം പഠനം

തടാകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന തണ്ണീർത്തടങ്ങൾ പ്രകൃതിയിലെ അമൂല്യ ജൈവസമ്പത്തുകളാണ്. പാരിസ്ഥിതികമായും ജൈവവൈവിധ്യപരമായും ഇവയ്ക്ക് പ്രാധാന്യമുണ്ട്. മത്സ്യങ്ങൾ, കവചജീവികൾ, ഉഭയജീവികൾ, ദേശാടനപ്പുറവകൾ ഉൾപ്പെട്ട പലയിനം പക്ഷികൾ, സസ്മതനികൾ, ഷഡ്പദങ്ങൾ, ഉരഗങ്ങൾ, ജലസസ്യങ്ങൾ, ആൽഗകൾ തുടങ്ങിയ നിരവധി ജീവജാലങ്ങളുടെ ആവാസകേന്ദ്രമാണ് തണ്ണീർത്തടങ്ങൾ. കേരളത്തിലെ അഞ്ചു തടാകങ്ങൾ പൂക്കോട്, വേമ്പനാട്, അഷ്ടമുടി, ശാസ്താംകോട്ട, വെള്ളയാണി എന്നിവയുടെ ജൈവവൈവിധ്യം തിട്ടപ്പെടുത്തുന്നതിനായി കെ.എസ്.ബി.ബി. 'കേരളത്തിലെ അഞ്ചു തണ്ണീർത്തടങ്ങളിലെ ജൈവവൈവിധ്യ പഠനം' എന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

കേരളത്തിലെ ഏറ്റവും വലിയ ശുദ്ധജല തടാകവും 2002 ൽ രാംസാർ കൺവെൻഷനിൽ അന്തർദ്ദേശീയ പ്രാധാന്യമുള്ള തണ്ണീർത്തടമായി പ്രഖ്യാപിച്ച ശാസ്താംകോട്ട തടാകത്തിന്റെയും, രണ്ടാമത്തെ വലിയ ശുദ്ധജല തടാകമായ വെള്ളയാണി തടാകത്തിന്റെയും ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ പൂക്കോട് തടാകത്തിന്റെ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

വേമ്പനാട് കായൽ

ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും നീളം കൂടിയതും കേരളത്തിലെ ഏറ്റവും വലുതുമായ ജലാശയമാണ് വേമ്പനാട് കായൽ. ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, എറണാകുളം ജില്ലകളിലായി ഇത് വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്നു.

ചതുപ്പുകൾ, ചെറിയ ദീപുകൾ, കണ്ടൽവനങ്ങൾ, കനാലുകളുടെ ശൃംഖല തുടങ്ങിയവ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വേമ്പനാട് തണ്ണീർത്തടത്തിൽ അനേകം ഇനം പ്രാദേശിക പക്ഷികളും ദേശാടന പക്ഷികളും ഭക്ഷണത്തിനും പ്രജനനത്തിനും വേണ്ടി ആശ്രയിക്കുന്നു. സസ്യജന്തുജാലങ്ങൾ കായലിന്റെ സമ്പന്നമായ വൈവിധ്യത്തെ വിവിധതരത്തിൽ ആശ്രയിക്കുന്നു. വേമ്പനാട് ടൂറിസത്തിന്റെ പ്രധാന ആകർഷണം പുനമട കായലിൽ നിന്ന് ആരംഭിച്ച് തടാകത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പുരവഞ്ചികളാണ്. ഇത് തടാകത്തിന്റെ ജൈവവ്യവസ്ഥയ്ക്ക് ആഘാതമുണ്ടാക്കുന്നുണ്ട്.

വേമ്പനാട് കായലിന്റെ ജൈവവൈവിധ്യപഠനത്തിൽ നിന്ന് 265 ത്തപ്പരം സസ്യങ്ങൾ, 15 ഇനം കണ്ടൽചെടികൾ, 13 ഇനം കണ്ടൽ അനുബന്ധ ചെടികൾ, 244 ഇനം പക്ഷികൾ, 9 ഇനം ഉഭയജീവികൾ, 21 ഇനം ഉരഗങ്ങൾ, 20 ഇനം സസ്മതനികൾ, 65 ഇനം മത്സ്യങ്ങൾ, 8 ഇനം കവചജീവികൾ, 55 ഇനം ചിത്രശലഭങ്ങൾ, 17 ഇനം തുമ്പികൾ എന്നിവ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

പൂക്കോട് തടാകം

വയനാട് ജില്ലയിലെ പ്രകൃതിരമണീയമായ പൂക്കോട് ശുദ്ധജല തടാകവും പരിസരവും ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ കലവറയാണ്. കേരളത്തിലെ തടാകങ്ങളിൽ വച്ച് ഏറ്റവും ഉയർന്ന് (770 MSL) സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന തടാകമാണിത്. കഴിഞ്ഞ രണ്ടു വർഷത്തോളം, കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ പഠനസംഘങ്ങൾ നിരന്തരമായി ഈ മേഖലയിൽ ഗവേഷണം നടത്തിയതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ് പൂക്കോട് ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളത്. പഠനത്തിൽ കണ്ടെത്തിയ സസ്യലോകത്തിലെ 343 ഇനങ്ങളും (15 ഇനം പന്നൽചെടികൾ, 2 ഇനം അനാവൃത ബീജികൾ, 26 ഇനം സപുഷ്പികൾ) ജന്തുലോകത്തിലെ 385 ഇനങ്ങളും (36 ഇനം തുമ്പികൾ,

8 ഇനം ചിലന്തികൾ, 88 ഇനം ചിത്രശലഭങ്ങൾ, 4 ഇനം നിശാശലഭങ്ങൾ, 8 ഇനം മറ്റുശലഭങ്ങൾ, 8 ഇനം മത്സ്യങ്ങൾ, 30 ഇനം ഉഭയജീവികൾ, 20 ഇനം ഉരഗങ്ങൾ, 157 ഇനം പരാവകൾ, 25 ഇനം സസ്തനികൾ) ഈ രജിസ്റ്ററിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അപൂർവ്വ ഇനത്തിൽപ്പെട്ടതും, വംശനാശഭീഷണി നേരിടുന്നവയുമായ 8 ഇനം സസ്യങ്ങളും, 16 ഇനം ജന്തുക്കളും കണ്ടെത്തിയവയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നുണ്ട്. പൂക്കോട് തടാകത്തിലെയും പരിസര പ്രദേശത്തെയും, പാരിസ്ഥിതിക നാശം തടയുന്നതിനും, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിനും ഈ പ്രസിദ്ധീകരണം ഉപയോഗപ്രദമാകുന്നതാണ്.

അഷ്ടമുടി കായൽ

ഈ തടാകത്തിൽ നടത്തിയ ജൈവവൈവിധ്യ പഠനത്തിൽ നിന്ന് 12 ഇനം കണ്ടൽചെടികൾ, 8 ഇനം കണ്ടൽ അനുബന്ധ ചെടികൾ, 87 ഇനം പക്ഷികൾ, 68 ഇനം മത്സ്യങ്ങൾ, 6 ഇനം ഉരഗങ്ങൾ, 4 ഇനം ഉഭയജീവികൾ, 10 ഇനം സസ്തനികൾ, 23 ഇനം കവചജീവികൾ, 55 ഇനം ചിത്രശലഭങ്ങൾ, 20 ഇനം തുമ്പികൾ എന്നിവ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

അഷ്ടമുടി കായൽ കേരളത്തിലെ രണ്ടാമത്തെ വലിയ തണ്ണീർത്തട ആവാസവ്യവസ്ഥയും, സംസ്ഥാന അഴിമുഖങ്ങളിൽ വച്ച് ഏറ്റവും ആഴത്തിലുള്ളതും ആണ്. കല്ലടയാറാണ് അഷ്ടമുടി കായലിലേക്ക് ഒഴുകുന്ന പ്രധാനപ്പെട്ട പോഷകനദി. കായലിന് പല ഭാഗങ്ങളിലുമായി എട്ട് കീറലുകളുണ്ട് (Creeks). ഇവ ഒത്തുചേർന്ന് നീണ്ടകര അഴിമുഖത്തിലൂടെ കടലിലേക്ക് ഒഴുകുന്നു. 2002 നവംബറിൽ അഷ്ടമുടി കായലിനെ റാംസാർ സൈറ്റായി പ്രഖ്യാപിച്ചു. വംശനാശഭീഷണി നേരിടുന്ന സസ്യങ്ങളും ഈ കായലിന്റെ കരയിൽ കാണപ്പെടുന്നു. ഇവയിൽ ഒന്നാണ് കുളവെട്ടി (*Syzygium travancoricum*). അഷ്ടമുടി അഴിമുഖത്തിലെ മഞ്ഞ കക്കയ്ക്കാണ് ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി മഹേന്ദ്ര സ്റ്റുവർഡ്ഷിപ്പ് കൗൺസിലിന്റെ അംഗീകാരം ലഭിച്ചത്. ഈ തടാകത്തിലെ ജൈവവൈവിധ്യ പഠനത്തിൽ നിന്ന് 12 ഇനം കണ്ടൽചെടികൾ, 8 ഇനം കണ്ടൽ അനുബന്ധ ചെടികൾ, 87 ഇനം പക്ഷികൾ, 68 ഇനം മത്സ്യങ്ങൾ, 6 ഇനം ഉരഗങ്ങൾ, 4 ഇനം ഉഭയജീവികൾ, 10 ഇനം സസ്തനികൾ, 23 ഇനം കവചജീവികൾ, 55 ഇനം ചിത്രശലഭങ്ങൾ, 20 ഇനം തുമ്പികൾ എന്നിവ കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ഭാരതസർക്കാർ, ലോക ബാങ്ക്, എ.ഡി.ബി., മറ്റു ഉറവിടങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സഹായത്തോടെ നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതികൾ

1. ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ വികസന പദ്ധതി - (യു.എൻ.ഡി.പി.)

മൂന്നാർ ലാന്റ് സ്കെപ്പ് പ്രോജക്ട് പാരമ്പര്യ അറിവ് ശേഖരണം, ഇടുക്കി ജില്ല

പശ്ചിമഘട്ടത്തിന്റെ തെക്ക് ഭാഗം ജൈവവൈവിധ്യത്താൽ സമ്പുഷ്ടമാണ്. 38% സപുഷ്പികളും, 63% നിത്യഹരിത തടി വൃക്ഷ ഇനങ്ങളും ഈ ഭാഗത്ത് കാണുന്നു. മാത്രമല്ല വിവിധ തരത്തിലുള്ള മത്സ്യങ്ങൾ, ഉരഗങ്ങൾ, ശലഭങ്ങൾ, പക്ഷികൾ, സസ്തനികൾ എന്നിവയാൽ സമ്പുഷ്ടമാണ് ഇവിടം. യുനെസ്കോയുടെ 39 ലോക പൈതൃക സ്ഥലങ്ങളിൽ പശ്ചിമഘട്ടം ഉൾപ്പെടുന്നു. 45 കോടിയിലധികം ജനങ്ങൾ പശ്ചിമഘട്ടത്തെ ജീവിതാശ്രയമായി കാണുന്നു. എന്നാൽ മനുഷ്യന്റെ ചില ഇടപെടലുകൾ ഇവിടുത്തെ സുസ്ഥിരതയെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കുന്നതോടൊപ്പം, അപകട ഭീഷണിയും നേരിടുന്നു. ഐക്യരാഷ്ട്ര സഭയുടെ യു.എൻ.ഡി.പി. ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് നിരവധി പരമ്പരാഗത അറിവുകൾ ശേഖരിച്ചു വരുന്നു.

ഈ പ്രോജക്ടിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം അമൂല്യമായ പാരമ്പര്യ അറിവ് ശേഖരിക്കുക, ജൈവസ്രോതസ്സുകളെയും അവയുടെ ഉപയോഗത്തെക്കുറിച്ചും മനസ്സിലാക്കുക, സംരക്ഷിക്കുക ഇതിലൂടെ പശ്ചിമഘട്ടത്തിന്റെ സുസ്ഥിര നിലനിൽപ്പ് സാധ്യമാക്കുക എന്നിവയാണ്.

ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിൽ നിന്നും ഈ പ്രോജക്ടിലേക്കായി നാലു ജീവനക്കാർ അടങ്ങുന്ന സംഘം ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ വിവിധ പഞ്ചായത്തുകളിൽ ഫീൽഡ് സന്ദർശനം നടത്തി, 7 ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും പാരമ്പര്യ വിവരശേഖരണം നടത്തി. ഇതിൽ മല-അരയൻ, ഉള്ളാടൻ, മന്നാൻ, മുതുവാൻ, പളിയൻ, ഊരാളി, മലപണ്ടാരം എന്നീ സമുദായത്തിൽപ്പെട്ടവർ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇവരിൽ നിന്നും ആദിവാസികളുടെ ജീവിതശൈലി, വൈദ്യം, ആചാരനൂഷ്ഠാനങ്ങൾ, കലാരൂപങ്ങൾ, കൃഷി, വ്യാവസായികേതര വനവിഭവങ്ങൾ, ജൈവസ്രോതസ്സുകളുടെ ഉപയോഗം എന്നിവയുടെ ഫോട്ടോ, വീഡിയോ ഉൾപ്പെടെ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പുൽതൈല നിർമ്മാണം, മറയൂർ ശർക്കര നിർമ്മാണം, മുളയും ഈറ്റയും ഉപയോഗിച്ചുള്ള കൂട്ട, വട്ടി എന്നിവയുടെ നിർമ്മാണം, പരമ്പ് നിർമ്മാണം, മത്സ്യബന്ധനം തുടങ്ങിയ ആദിവാസികളുടെ മറ്റ് വരുമാന സ്രോതസ്സുകളെ സംബന്ധിക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ ഫോട്ടോയും വീഡിയോയും ഉൾപ്പെടെ ശേഖരിച്ച് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

പഠനം നടത്തിയ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ

1. വട്ടവട
2. മറയൂർ
3. കാന്തല്ലൂർ
4. ഉടുമ്പൻചോല
5. അയ്യപ്പൻകോവിൽ
6. ഇടമലക്കുടി
7. കുമിളി
8. പീരുമേട്
9. വണ്ടിപ്പെരിയാർ

ആദിവാസി	ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്
മുതുവാൻ	വട്ടവട, മറയൂർ, ഇടമലക്കുടി
മന്നൻ	ഉടുമ്പൻചോല, അയ്യപ്പൻകോവിൽ, കുമിളി
മലപുലയ	മറയൂർ, കാന്തല്ലൂർ
ഊരാളി	വണ്ടിപ്പെരിയാർ
പാലിയൻ	കുമിളി
മലപണ്ടാരം	വണ്ടിപ്പെരിയാർ, പീരുമേട്

2. ദേശീയ ഔഷധസസ്യ ബോർഡ്

ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികളിലൂടെ ഔഷധസസ്യങ്ങളുടെ സ്വഭാവവിക ഉറവിടങ്ങളുടെ പരിപോഷണവും, സുസ്ഥിര ശേഖരണവും, വിളവെടുപ്പും, മൂല്യവർദ്ധിത ഉൽപന്നവൽക്കരണവും (**Resource Augmentation, Sustainable Harvesting and Value Addition of Medicinal Plant Resources through Biodiversity Management Committee (BMC)**)

ദേശീയ ഔഷധസസ്യ ബോർഡിന്റെ സാമ്പത്തിക സഹായത്തോടെ നടപ്പിലാക്കുന്ന പദ്ധതിയാണിത്. ഔഷധസസ്യ കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, കാട്ടിൽ നിന്നുള്ള സുസ്ഥിരമായ വിളവെടുപ്പ് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, വയനാട് ജില്ലയിൽ പ്രാദേശിക തലത്തിൽ ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതി വഴി ഔഷധസസ്യ വിഭവങ്ങളുടെ മൂല്യവർദ്ധനവും വിപണനവും നടത്തുക എന്നതാണ് ഈ പ്രോജക്ടിലൂടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. ദേശീയ ഔഷധസസ്യ ബോർഡ് ഈ പദ്ധതിക്കു വേണ്ടി 50 ലക്ഷം രൂപ അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചെറുകിട നാമമാത്ര കർഷകരിൽ നിന്നും വന്യഔഷധസസ്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്ന ആദിവാസി വിഭാഗങ്ങൾക്കിടയിൽ സഹകരണ പ്രയത്നം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും അവരുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ സംഭരിക്കാനും വിപണനം ചെയ്യാനും സഹായിക്കുക എന്നതാണ് ഈ പ്രോജക്ടിലൂടെ നടപ്പിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്. ഔഷധസസ്യങ്ങളുടെ വിപണി വലിയ തോതിൽ അസംഘടിതമാണ്. വിതരണ ശൃംഖലയിൽ ഇടനിലക്കാരെ ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് ഗോത്ര വർഗ്ഗക്കാരുടെ സുസ്ഥിരമായ ഉപജീവനത്തിന് ഈ പദ്ധതി ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

പ്രധാന ലക്ഷ്യം

1. പ്രാദേശിക ജൈവവൈവിധ്യ ഔഷധസസ്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുകയും വയനാട്ടിൽ ഔഷധസസ്യ കൃഷി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.
2. വന്യഔഷധസസ്യങ്ങളുടെ സുസ്ഥിര സ്രോതസ്സും സുസ്ഥിര വിളവെടുപ്പും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.
3. വിതരണ ശൃംഖലയിലൂടെ വില വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി ചെറുകിട സംരംഭങ്ങളെയും വിപണനബന്ധങ്ങളെയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.

പ്രോജക്ട് സംഗ്രഹം

വയനാട്ടിലെ അഞ്ച് പഞ്ചായത്തുകളായ തവിഞ്ഞാൽ, പുതാടി, തിരുനെല്ലി, നൂൽപുഴ, പൊഴുതന എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരികയാണ്. സംഭരണ ശാലയും ഉണക്കുതറയും നിർമ്മിക്കുകയും, സംസ്കരണത്തിനും മൂല്യവർദ്ധനയ്ക്കും വേണ്ട സൗകര്യങ്ങളും സജ്ജമാക്കി വരുന്നു. എം. എസ്. സ്വാമിനാഥൻ റിസർച്ച് ഫൗണ്ടേഷൻ, വനസംരക്ഷണ സമിതി, കുടുംബശ്രീ, ആയുർവേദ മെഡിക്കൽ അസോസിയേഷൻ, കേരള ആയുർവേദിക് സഹകരണ സംഘം, കോഴിക്കോട്, ആദിവാസി ചികിത്സാ സഹായകർ എന്നിവരുടെ സഹകരണത്തോടു കൂടി പഞ്ചായത്തുകളിലെ ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതി വഴിയാണ് കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നത്.

എം. എസ് സ്വാമിനാഥൻ റിസർച്ച് ഫൗണ്ടേഷന്റെ സഹകരണത്തോടു കൂടി കൃഷിക്കും പരിപാലനത്തിനും ഉൾപ്പെടെ തെരഞ്ഞെടുത്ത 21 ഇനങ്ങളുടെ നടീൽ വസ്തുക്കൾ വികസിപ്പിച്ചെടുത്തു. ഗുണനിലവാരമുള്ള നടീൽ വസ്തുക്കൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനായിരുന്നു പ്രഥമ പരിഗണന.

ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതി അംഗങ്ങൾ, വനം

തവിഞ്ഞാൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - 06.09.2016

നൂൽപുഴ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - 07.09.2016

പുതാടി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - 08.09.2016

വകുപ്പ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ, കൃഷി ഉദ്യോഗസ്ഥർ, ആയുർ വേദ ഡോക്ടർമാർ, വനസംരക്ഷണ സമിതി അംഗങ്ങൾ, ഓരോ പഞ്ചായത്തിലെ ട്രൈബൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റി അംഗങ്ങൾ എന്നിവർ ഉൾപ്പെടുന്ന കോർ കമ്മിറ്റിയാണ് കൃഷി, വിളവെടുപ്പിനുശേഷമുള്ള പരിപാലനം, ഉണക്കൽ, സംഭരണ സൗകര്യങ്ങൾ, ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനം എന്നിവയ്ക്കായി കർഷകർക്ക് സാങ്കേതിക സഹായം നൽകുന്നത്. ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വിഷ വസ്തുക്കളിൽ നിന്ന് മുക്തമാണെന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ഔഷധസസ്യങ്ങളുടെ ജൈവകൃഷിയും മികച്ച രീതിയിലുള്ള ശേഖരണ നടപടികളും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതാണ്. പദ്ധതി പ്രദേശങ്ങളിൽ ത്രിശ്ശിലേരിയിലെ പവർലും സൊസൈറ്റിയിലെ ഭൂമിയുൾപ്പെടെ കൃഷി ചെയ്യാനുദ്ദേശിക്കുന്ന നിലം കണ്ടെത്തിയിട്ടുണ്ട്. സംരക്ഷണത്തിനായി തെരഞ്ഞെടുത്ത ഔഷധസസ്യയിനങ്ങളുടെ ഒരുദ്യാനം ത്രിശ്ശിലേരി ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂളിൽ സ്ഥാപിച്ചു വരുന്നു. ഔഷധസസ്യങ്ങൾ വച്ചുപിടിപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ പഞ്ചായത്തുകളിലെ ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ശ്രമിക്കുന്നു.

ട്രൈബൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റിയുമായി സഹകരിച്ച് ആയുർവേദ മെഡിക്കൽ അസോസിയേഷനും ഔഷധിയും കൃഷി ചെയ്തതും ശേഖരിച്ചതുമായ ഇനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനുള്ള ഒരു ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കുന്നതി

നുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു. ഇതിലൂടെ കർഷകർക്കും ശേഖരണക്കാർക്കും വിപണിനിരക്ക് അടിസ്ഥാനമാക്കി ആദായകരമായ വില ലഭ്യമാകുന്നതാണ്. ഓരോ ഇനത്തിനും നിശ്ചിതവില ലഭ്യമാക്കും. ഈ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ആയുർവേദ ഡോക്ടർമാരുമായി സഹകരിച്ച് മുഖ്യവർദ്ധിത ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങൾക്ക് പരിശീലനം നൽകും.

എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ജൈവ വൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതി രൂപീകരിച്ച കേരളത്തിൽ, ജൈവവിവരങ്ങളുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗത്തിലൂടെ വരുമാന മാർഗ്ഗങ്ങൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതിയിലൂടെ നടപ്പിലാക്കുന്ന ആദ്യത്തെ പദ്ധതിയാണിത്.

തിരുനെല്ലി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - 09.09.2016

ജൈവവൈവിധ്യ ഗവേഷണം

1. ജൈവവൈവിധ്യ ഗവേഷണത്തിനായുള്ള ഫെല്ലോഷിപ്പ്

ജൈവവൈവിധ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയങ്ങളിൽ ഗവേഷണം നടത്തുന്ന പന്ത്രണ്ടുപേർക്ക് ഡോക്ടറൽ ഫെല്ലോഷിപ്പും, രണ്ടുപേർക്ക് പോസ്റ്റ് ഡോക്ടറൽ ഫെല്ലോഷിപ്പും റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ നൽകി.

ഗവേഷണ വിഷയങ്ങൾ

- Ethnological studies of Forest dwellers: A case of Malai Pandaram in Southern Western Ghats
- Assessment of the influence of Biotic & Abiotic factors on the life history traits of 3 sympatric Bulbuls (Aves: Pycnonotidae) of Silent Valley National Park in the Western Ghats
- The action of Endocrine disrupting chemicals on selected fish fauna in rivers of Kerala
- Taxonomy & ecology of brackish water diatoms in Ernakulam district.
- Invasive Alien Plants as alternate source of natural fibres
- Invitro and in silico analysis of lead antibacterial molecules from Garcenia, Cinnamum targeting bacterial cell division proteins
- Phylochemistry and pharmacology of Ethnomedicinal plants used by Malaipandaram tribes of S.W.Ghats
- Diversity of copepod crustacean infesting the marine fishes of Kerala coast
- Radiometric characterization of native flowers in Kerala
- A study on the biology of earthworms in the selected areas of Kottayam
- Diversity and abundance of Hymenopteran parasitoids and pests of rice with special reference to farming practices in Kerala
- Micropropagation of Vernonia Anthelmintica and characterization of Anti-diabetic compound from its Invitro culture
- Documentation of Traditional Knowledge related to Agriculture, Art & Culture and traditional use of medicinal plants of Western Ghats
- Study on the identification and documentation of micro fungal flora from Myristica swamp eco systems of Western Ghats of North Kerala

2. വംശനാശ ഭീഷണി നേരിടുന്ന സസ്യങ്ങളുടെ പ്രജനനപദ്ധതി

കേന്ദ്ര പരിസ്ഥിതി - വനം മന്ത്രാലയം വിജ്ഞാപനം ചെയ്തിട്ടുള്ള വംശനാശഭീഷണി നേരിടുന്ന സസ്യങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെട്ട ആറു സസ്യങ്ങളുടെ പ്രജനനം സംബന്ധിച്ച പദ്ധതി ജവഹർലാൽ നെഹ്റു ട്രോപ്പിക്കൽ ബൊട്ടാണിക്കൽ ഗാർഡൻ & റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുമായി ചേർന്ന് നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു.

3. അക്കേഷ്യ മരങ്ങൾ നീക്കം ചെയ്ത് പകരം തനതു വൃക്ഷത്തൈകൾ നട്ടുപിടിപ്പിക്കൽ

കേരള യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുടെ കാര്യാലയം കാമ്പസിലെ അക്കേഷ്യ മരങ്ങൾ നീക്കം ചെയ്ത് പകരം തനതു വൃക്ഷത്തൈകൾ നട്ടു പിടിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതിക്ക് കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് ധനസഹായം നൽകി.

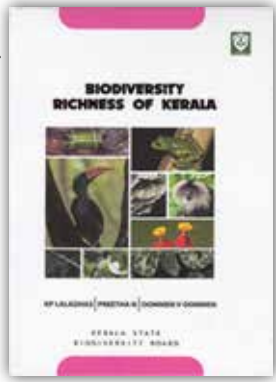
പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ (2016-2017)

പുസ്തകങ്ങൾ

1. കേരളത്തിന്റെ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്പത്ത് ISBN No : 978-81-932596-3-4

ഗ്രന്ഥകർത്താക്കൾ : ഡോ. കെ.പി. ലാലാദാസ്, ഡോ. പ്രീത എൻ, ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ,

പ്രസിദ്ധീകരണം : കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

കേരളം സാംസ്കാരിക - ആവാസവ്യവസ്ഥ നേരിടുന്ന ജീവിവർഗ്ഗങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ജൈവവൈവിധ്യത്താൽ സമ്പന്നമാണ്. ജൈവവൈവിധ്യ സമൃദ്ധി സമീപനങ്ങൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചും ഇതിൽ വിവരിക്കുന്ന സംരക്ഷണത്തിന്റെയും സുസ്ഥിര ഉപയോഗത്തിന്റെയും ഒരു പാരമ്പര്യം ഇവിടെയുണ്ട്. “Biodiversity richness of Kerala” എന്ന പുസ്തകത്തിൽ, ജനിതകവും, ജീവജാതിയിനങ്ങളിലെയും, കര, ഉൾനാടൻ, സമുദ്ര ആവാസവ്യവസ്ഥകളിലെയും ജൈവവൈവിധ്യത്തിന്റെ സമൃദ്ധിയെ വ്യക്തമാക്കുന്നു. ജൈവവൈവിധ്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് അന്തർദേശീയ-ദേശീയ-സംസ്ഥാനതലങ്ങളിലുള്ള നിയമനിർമ്മാണങ്ങൾ, കേരളത്തിന്റെ പ്രകൃതിഭംഗി നില്പനിർമ്മാണത്തിനും, വംശനാശഭീഷണി

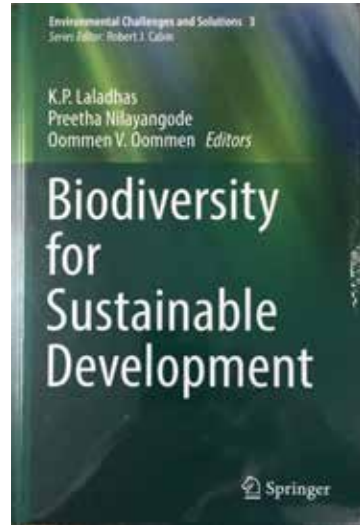
നേരിടുന്ന ജീവിവർഗ്ഗങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള ജൈവവൈവിധ്യത്തെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുന്ന എല്ലാ മേഖലകളുടെയും പ്രവർത്തനം ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള തന്ത്രങ്ങൾ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നതിനുള്ള നയരൂപീകരണത്തിൽ ഈ പ്രസിദ്ധീകരണം ഒരു അളവുകോൽ തന്നെയാണ്. കൂടാതെ ശാസ്ത്രജ്ഞർ, സംരക്ഷകർ, ഗവേഷകർ തുടങ്ങിയവർക്കെല്ലാം ഈ പുസ്തകം പ്രയോജനപ്രദമാണ്.

2. ജൈവവൈവിധ്യം സുസ്ഥിരവികസനത്തിന് (2017) ISBN 2214-2827

എഡിറ്റർമാർ : ഡോ. കെ.പി. ലാലാദാസ്, ഡോ. എൻ. പ്രീത, ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ

പ്രസിദ്ധീകരണം : സ്പ്രിംഗർ ഇന്റർനാഷണൽ പബ്ലിഷിംഗ്, സിറ്റ്സ്ലർലാന്റ്.

2015 സെപ്റ്റംബറിൽ ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ കീഴിൽ വരുന്ന 193 രാജ്യങ്ങൾ ദാരിദ്ര്യത്തെ അവസാനിപ്പിച്ച് പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷിക്കാനായി 2030 സുസ്ഥിര വികസന അജണ്ട അംഗീകരിച്ചു. 2015 ലെ വികസന അജണ്ടയിൽ പരിസ്ഥിതി, സാമൂഹികം, സാമ്പത്തികം എന്നിവ മുഖ്യ ഘടകങ്ങളാക്കി സുസ്ഥിര വികസനത്തിനുള്ള 17 സുസ്ഥിരവികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭക്ഷണത്തിനും പോഷകാഹാര സുരക്ഷയ്ക്കും സുസ്ഥിര

ഉപജീവനത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള വിളവെടുപ്പും സസ്യങ്ങളുടെ സംരക്ഷണവുമാണ് ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ കാതൽ ഭാഗം. പരിസ്ഥിതി, സാമൂഹികം, സാമ്പത്തികം എന്നീ മൂന്നു മുഖ്യ ഘടകങ്ങളും അതിന്റെ പ്രാദേശിക തലത്തിലുള്ള പരസ്പരബന്ധവും ഉപയോഗിച്ച് ഒരു സുസ്ഥിര ഉപഭോക്തൃ മാതൃക നിർവ്വചിക്കാൻ ഈ പുസ്തകം ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ജൈവവൈവിധ്യ സമ്പത്തിലേക്ക് പ്രവേശനാനുവാദനം നൽകലും അതിലൂടെ ആർജ്ജിതമാകുന്ന ധനത്തിന്റെ തുല്യവും നീതിപൂർവ്വകവുമായ പങ്കുവയ്ക്കൽ (Access and Benefit Sharing) എന്ന വിഭാഗത്തിൽ നഗരയ പ്രോട്ടോക്കോളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ഈ മേഖലയിലെ പ്രമുഖ വിദഗ്ദ്ധരുടെ അദ്ധ്യായങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ആനുകൂല്യങ്ങൾ തുല്യമായി പങ്കുവെച്ചുന്നതിനുള്ള പ്രധാന വ്യവസ്ഥ മെച്ചപ്പെട്ട പ്രാദേശിക സമ്പദ് വ്യവസ്ഥകൾ, ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങൾ, ജൈവസാങ്കേതിക വിദ്യകളുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗം എന്നിവയ്ക്ക് വഴിയൊരുക്കുന്നു. ഈ പ്രസിദ്ധീകരണം സുസ്ഥിര ഭാവിക്കു വേണ്ടി വിവിധ തലങ്ങളിൽ ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലനത്തിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിയെ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നു.

3. സുസ്ഥിര വികസനത്തിന് ജൈവവൈവിധ്യം മുഖ്യധാരയിലേക്ക് (ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഫറൻസ് 2017 ഒരു സമാഹാരം) - ISBN No : "978-81-934231-1-0"

എഡിറ്റർമാർ: ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്, ഡോ. എൻ. പ്രീത, ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് സംഘടിപ്പിച്ച മൂന്നാമത് ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്മേളനത്തിന്റെ മുഖ്യവിഷയം 'ജൈവവൈവിധ്യം സുസ്ഥിര വികസനത്തിന് എന്നതായിരുന്നു. ഇന്ത്യയുടെ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്പന്നത, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് പൊതു ജനങ്ങളിൽ അവബോധം ഉണ്ടാക്കുക, സർക്കാർ-സർക്കാരേതര സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൊതുജനങ്ങൾക്കായി പങ്കുവയ്ക്കുക എന്നതായിരുന്നു സമ്മേളനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. ഇന്ത്യയിലെ വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും 134-ൽപ്പരം പ്രബന്ധങ്ങൾ ഈ സമ്മേളനത്തിൽ സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. സമ്മേളന സമയത്ത് അവതരിപ്പിച്ച പ്രബന്ധങ്ങളുടെ ഒരു സമാഹാരമാണ് പ്രസ്തുത പുസ്തകം.

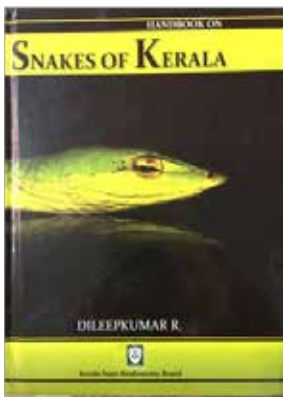

4. ഹാൻഡ്ബുക്ക് ഓൺ സ്പെനക്സ് ഓഫ് കേരള - ISBN No : 978-81-932596-7-2

രചയിതാവ്: ദിലീപ്കുമാർ ആർ.

പ്രസിദ്ധീകരണം: കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

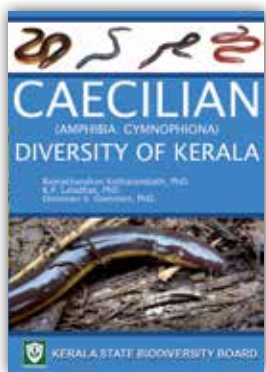
ഉഷ്ണമേഖല ഇന്ത്യയിലെ പശ്ചിമഘട്ടം ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും വൈവിധ്യമാർന്ന ജീവാംശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ഒന്നാണ്. വിവിധയിനം ഇഴജന്തുവർഗ്ഗങ്ങൾ ധാരാളമായി ഇവിടെ നിന്നും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. കേരള സംസ്ഥാനം പശ്ചിമഘട്ടത്തിലെ പർവ്വതനിരകളോട് ചേർന്ന് കിടക്കുന്നത് വിവിധയിനം പാമ്പുകൾക്ക് ഇവിടെ വസിക്കുന്നതിന് അനുകൂലമാകുന്നു. ഈ കൈപ്പുസ്തകം ഈ മേഖലയിൽ നിന്ന് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട 110 ഇനങ്ങളെ കുറിച്ച് വിവരിക്കുന്നു. 80 ലേറെ വംശങ്ങളെ ഇതിൽ ചിത്രീകരിക്കുന്നു, കൂടാതെ ഇതിൽ 13 കുടുംബങ്ങളും ഉൾപ്പെടുന്നു. ഈ സമഗ്ര കൈപ്പുസ്തകം എല്ലാ പാമ്പുകുടുംബങ്ങളെയും അവയുടെ വർണ്ണത്തെയും വിശദമായി വിവരിക്കുന്നു. പുസ്തകത്തിന്റെ ആദ്യ ഭാഗങ്ങളിൽ, മോർഫോളജി, പ്രവർത്തനക്ഷമത, ആവാസവ്യവസ്ഥ, തീറ്റക്രമം, പ്രതിരോധം, പ്രത്യുൽപാദന സവിശേഷതകൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു പൊതു ആമുഖം ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഈ പുസ്തകത്തിൽ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്ന സ്വഭാവ സവിശേഷതകളെ കൂടാതെ, മനുഷ്യരൂമായുള്ള അവയുടെ ഇടപെടലുകൾ, അവയുടെ ഭീഷണി, ഫലപ്രദമായ സംരക്ഷണ നടപടികൾ എന്നിവയെക്കുറിച്ചും പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്കേലേഷനും അവയുടെ വിവരണങ്ങളും പ്രധാനമായും ഗവേഷകരെയും പ്രകൃതിശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരെയും ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നു.

5. സിസിലിയൻ ഡൈവേഴ്സിറ്റി ഓഫ് കേരള - ISBN No: 978-81-932596-8-9

ഗ്രന്ഥകർത്താക്കൾ : രാമചന്ദ്രൻ കൊത്തരാനത്ത്, കെ.പി. ലാലാദാസ്, ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ

കാലുകളില്ലാത്തതും മണ്ണിൽ വസിക്കുന്നതുമായ സിസിലിയൻ ഉഭയജീവികൾ, ഏറ്റവും കുറവ് പഠനം നടത്തിയിട്ടുള്ള ഉഭയജീവികളിൽ ഒന്നാണ്. ഇന്ത്യയിൽ 39 നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട ഇനങ്ങളാണുള്ളത്, ഇതിൽ 26 എണ്ണം പശ്ചിമഘട്ടത്തിൽ മാത്രം കാണുന്നു കൂടാതെ 12 എണ്ണം വടക്ക് കിഴക്കൻ മലനിരകളിലും കാണപ്പെടുന്നു. കേരളത്തിന്റെ സിസിലിയൻ വൈവിധ്യം എന്ന പുസ്തകത്തിൽ വർണാഭമായ ഫോട്ടോഗ്രാഫുകൾക്കൊപ്പം അവയുടെ വിവരണവും വ്യാപനവും വിശദമായി ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ജനങ്ങൾക്ക് സിസിലിയൻ വൈവിധ്യത്തെ പരിചയപ്പെടുത്തുകയും വിഷയം സംബന്ധിച്ച ശാസ്ത്രീയ വിവരങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യം.

ശാസ്ത്ര പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ (2016 - 2017)

1. ABS-Unlocking the opportunities (2016) Preetha Nilayangode, Dinesan Cheruvat, KP Laladhas and Oommen V Oommen, Journal of Traditional and Folk practises Volume 04 (2) ISSN 2278-5906
2. Urbanisation and Biodiversity Conservation (2016) Preetha Nilayangode and Oommen V Oommen, Kerala Environment Congress 28th and 29th November 2016, Thiruvananthapuram
3. Preetha N, Laladhas KP, Baijulal B and Oommen V Oommen(2016) Public participation in land use planning of Western Ghats. National Seminar on Emerging approaches in Land use planning, Kerala Land Use Board.13th & 14th January 2016
4. Mithrambika NB, KP Laladhas, Preetha N and Oommen V Oommen (2017) Decentralized governance for sustainable development in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
5. KP Laladhas, Preetha N, Sujith V Gopalan and Oommen V Oommen (2017) Community conservation of marine turtles and sustainable ecosystems in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
6. Preetha N, KP Laladhas, GS Unnikrishnan Nair, Annie Mathai, Baijulal B and Oommen V Oommen (2017) Grass-root initiatives for Environmental sustainability in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
7. KP Laladhas, Sujith V Gopalan, Preetha N, Oommen V Oommen(2017)Conservation through payment for ecosystem services in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
8. Preetha N, GS Unnikrishnan Nair, KP Laladhas, and Oommen V Oommen (2017) Geographical indications and sustainable livelihood in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
9. BaijuLal B, Preetha N, KP Laladhas and Oommen V Oommen (2017) Sustainable development of Idamalakudy-A tribal Panchayatin Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
10. Sujith V Gopalan, Linda John, KP Laladhas and Oommen V Oommen (2017) Sustainability of native fish broods and rural livelihood in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
11. Linda John, KP Laladhas and Oommen V Oommen (2017) Restoring fish habitats for sustainable livelihood in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
12. Preetha N, KP Laladhas and Oommen V Oommen (2017) Biodiversity and Sustainable development-a retrospect in Biodiversity & Sustainable Development, ISSN 2214-2827, Springer International Publishing, Switzerland
13. Linda John , Sujith V. Gopalan , S. Priyanka & K P Laladhas. Sighting of Red-breasted Parakeet *Psittacula alexandri* (Linnaeus, 1758) (Psittaciformes: Psittaculidae) from Vellayani, Thiruvananthapuram, Kerala, India in Journal of Threatened Taxa | www.threatenedtaxa.org | 26 April 2016 | 8(4): 8732–8735, ISSN 0974-7907 (Online)
14. Pradeep CG, Vishnu T, Sunil TK, Siril Joseph, Sujith VG, Jijin J Smith and Dinesh Kumar TK (2017) Ethnobotanical and associated traditional knowledge among the tribal people residing in Chinnar Wild Life Sanctuary, Idukki district, Kerala.In Mainstreaming Biodiversity for Sustainable Development, ISBN 978-81-934231-1-0, Kerala State Biodiversity Board, Thiruvananthapuram.

15. Vishnu T, Pradeep CG, Siril Joseph, Sunil TK, Sujith VG and Preetha N (2017) Bioresources and livelihood: A case study on three major tribes, Muthuvan, Mannan and Hill Pulaya of Idukki district in Kerala. In Mainstreaming Biodiversity for Sustainable Development, ISBN 978-81-934231-1-0, Kerala State Biodiversity Board, Thiruvananthapuram.
16. Mithrambika NB, Laladhas KP, Baijulal B, Suresh Babu NP and Oommen V Oommen (2017) Monsoon floodplain fishery- Conservation and management by Biodiversity Management Committee – A Kerala Model. In Mainstreaming Biodiversity for Sustainable Development, ISBN 978-81-934231-1-0, Kerala State Biodiversity Board, Thiruvananthapuram.
17. Linda John, Laladhas KP, Dinesh Kumar, Sujith V Gopalan, Oommen V Oommen, and Dinesan Cheruvat (2017) Preponderance of Biodiversity at Vellayani lake worth to conserve as BHS status. In Mainstreaming Biodiversity for Sustainable Development, ISBN 978-81-934231-1-0, Kerala State Biodiversity Board, Thiruvananthapuram.

സിറ്റിസൺ ചാർട്ടർ

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

സിറ്റിസൺ ചാർട്ടർ

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ നടന്ന 10-ാം പ്രതിവർഷ സമ്മേളനത്തിൽ തീരുമാനിച്ച സിറ്റിസൺ ചാർട്ടർ.

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്, തിരുവനന്തപുരം, കേരളം.

ഫോൺ: 0471-2514780, 0471-248234
 ഫാക്സ്: 0471-248234
 വെബ്: www.keralabiodiversity.org

പുനർനിർമ്മാണ പദ്ധതികൾ

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്, തിരുവനന്തപുരം, കേരളം, ഹരിപ്പാതിലിനു തുടർച്ചയായി നടന്നുവരുന്ന പദ്ധതികൾക്ക് അനുമതി നൽകുന്നതിനായി സിറ്റിസൺ ചാർട്ടർ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു.

പുനർനിർമ്മാണ പദ്ധതികൾ

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്, തിരുവനന്തപുരം, കേരളം, ഹരിപ്പാതിലിനു തുടർച്ചയായി നടന്നുവരുന്ന പദ്ധതികൾക്ക് അനുമതി നൽകുന്നതിനായി സിറ്റിസൺ ചാർട്ടർ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു.

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്, തിരുവനന്തപുരം, കേരളം, ഹരിപ്പാതിലിനു തുടർച്ചയായി നടന്നുവരുന്ന പദ്ധതികൾക്ക് അനുമതി നൽകുന്നതിനായി സിറ്റിസൺ ചാർട്ടർ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നു.

റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ നടത്തിയ വിൽപ്പനയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ

ക്രമ നം.	2016 ഏപ്രിൽ മുതൽ 2017 മാർച്ച് വരെ വിൽപ്പനയായ കെ. എസ്. ബി. ബി പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ	വില (രൂപ)	വിൽപ്പന നടത്തിയ ബുക്കുകളുടെ എണ്ണം
1	കോമൺ ട്രീസ് ഓഫ് കേരള	Rs. 250/-	23
2	കേരളത്തിലെ ഔഷധ സസ്യവൈവിധ്യം	Rs. 250/-	145
3	കേരളത്തിലെ കടൽ ജീവികൾ	Rs. 300/-	65
4	കേരളത്തിലെ ചിത്രശലഭങ്ങൾ	Rs. 180/-	45
5	കേരളത്തിലെ ശുദ്ധജല മത്സ്യങ്ങൾ	Rs. 170/-	25
6	ജൈവകൃഷി ഒരു പ്രയോഗിക പഠനം	Rs. 50/-	272
7	ഇൻവേസീവ് പ്ലാന്റസ് ഓഫ് കേരള	Rs. 100/-	43
8	മഷ്റൂംസ് ഓഫ് കേരള	Rs. 70/-	17
9	മാൻഗ്രൂവ്സ് & മാൻഗ്രൂവ്സ് അസോസിയേറ്റ്സ് ഓഫ് കേരള	Rs. 150/-	42
10	കോമൺ ആഫിബിയൻസ് ഓഫ് കേരള	Rs. 250/-	15
11	പ്രകൃതി ഗീതങ്ങൾ	Rs. 80/-	23
12	മരൈൻ ഗാസ്ട്രോപോഡ്സ് ഓഫ് കേരള	Rs. 200/-	07
13	പരിസ്ഥിതി വിജ്ഞാനവും ജൈവവൈവിധ്യ നാട്ടറിവും	Rs. 150/-	24
14	ഫെതേഴ്സ് ഓഫ് വെള്ളായണി	Rs. 250/-	61
15	ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി റിച്ച്നസ് ഓഫ് കേരള	Rs. 500/-	84

കുറിപ്പ്: കെ.എസ്.ബി.ബി. പുസ്തക വിൽപനയ്ക്കായുള്ള ഓർഡർ അനുസരിച്ച് ജീവനക്കാർ, പ്രോജക്ട് ഫെല്ലോമാർ, ജില്ലാ കോർഡിനേറ്റർമാർ മുഖേനയും, പി.ബി.ആർ, തയ്യാറാക്കലുമായി ബന്ധപ്പെട്ടും 50% ഡിസ്കൗണ്ട് നിരക്ക് നൽകുന്നു.

ആകെ വിൽപ്പന നടത്തിയ തുക = Rs. 1,66,945 /-

അച്ചടിയിലിരിക്കുന്ന പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

1. ബി.എം.സി.കളും വികേന്ദ്രീകൃതജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണവും : അനുഭവപാഠങ്ങൾ ISBN No: 978-81-934231-0-3

ഗ്രന്ഥകർത്താക്കൾ : ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ
 ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്
 ഡോ. പ്രീത എൻ
 മിത്രാംബിക എൻ.ബി.

നമ്മുടെ ജൈവവിഭവങ്ങളെയും, ആവാസവ്യവസ്ഥകളെയും പരിസ്ഥിതി സാഹചര്യത്തിനനുസരിച്ച് സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരരൂപയോഗം പ്രാദേശികതലത്തിൽ തന്നെ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിനുമായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിയമപരമായി രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ള സമിതികളാണ് ജൈവ വൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികൾ. സംസ്ഥാനത്തെ പ്രാദേശികതല പരിസ്ഥിതി കാവൽ സംഘങ്ങളായി ബി.എം.സി.കൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ബി.എം.സി. രൂപീകരണം പൂർത്തീകരിച്ച ആദ്യസംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. ബി.എം.സി.കൾ അവരുടെ ആദ്യഘട്ട കാലാവധി പൂർത്തീകരിച്ച സാഹചര്യത്തിൽ അവരുടെ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്തുന്നതിനായി നൽകിയ ചോദ്യാവലിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഈ പുസ്തകം തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ബി.എം.സി.കൾക്ക് അവരുടെ പ്രവർത്തനം സ്വയംവിലയിരുത്താനും, മികച്ച പ്രവർത്തനങ്ങൾ മാതൃകയാക്കുന്നതിനും ഈ പുസ്തകം പ്രയോജനപ്പെടുന്നതാണ്.

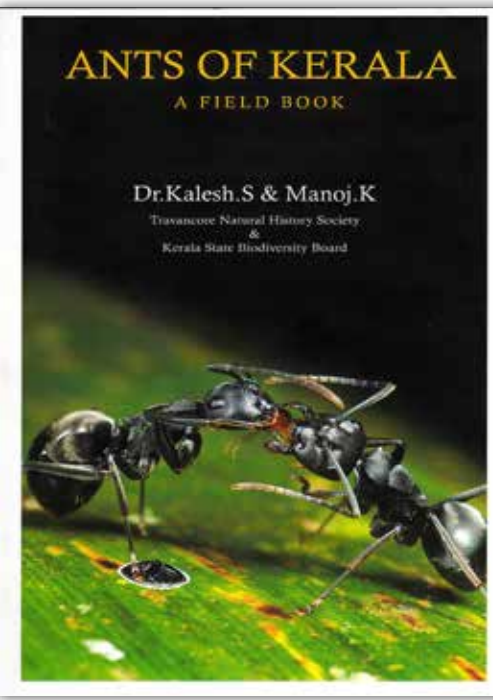

2. ആന്റ്സ് ഓഫ് കേരള

ഗ്രന്ഥകർത്താക്കൾ: ഡോ. കലേഷ് എസ്. & മനോജ് കെ.

ആവാസവ്യവസ്ഥയിലെ ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട ജീവിവർഗ്ഗമായ ഉറുമ്പുകൾ അന്റാർട്ടിക്ക ഒഴികെയുള്ള ഭൂരിഭാഗം ഭൂപ്രദേശങ്ങളിലും കാണപ്പെടുന്നു. 140 മുതൽ 168 ദശലക്ഷം വർഷം മുമ്പ് വണ്ടുകളിൽ നിന്നും പരിണാമം സംഭവിച്ചാണ് ഈ പ്രാണികൾ രൂപപ്പെട്ടത്. എന്നും കാണുന്ന എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്ന ഈ പ്രാണികളെ കുറിച്ചുള്ള അറിവുകൾ പരിമിതമാണ്. ഉറുമ്പുകളിലെ തനതായ സാമൂഹിക പെരുമാറ്റം, കോളനി സമ്പ്രദായം എന്നിവ മാതാപിതാക്കളുടെ പരിപാലനത്തിന്റെയും തൊഴിൽ വിഭജനത്തിന്റെയും പരിണാമത്തിന്റെ പ്രതീകങ്ങളാണ്. ഈ ചെറു പ്രാണികൾ ഭൂമിയിൽ ജീവിക്കുന്ന ജന്തുക്കളുടെ 25% വരും! ഭൂമിയിൽ ഏകദേശം 12,500 ഇനങ്ങളുണ്ട്.

കഴിഞ്ഞ 3 വർഷങ്ങളിൽ നടത്തിയ ഗവേഷണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തിയതാണ് ഈ പുസ്തകം. 59 ജനുസ്സിൽപ്പെട്ട 70 ഇനം ഉറുമ്പുകളെക്കുറിച്ച് ഈ പുസ്തകത്തിൽ വിവരിക്കുന്നുണ്ട്. കേരളത്തിൽ 80 ജനുസ്സുകളിൽപ്പെടുന്ന ഉറുമ്പുകൾ ഉണ്ടെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നു. ഈ പുസ്തകം ഉറുമ്പിനെക്കുറിച്ച് വിദ്യാർത്ഥികൾക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കുമിടയിൽ താല്പര്യം വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനും അവയുടെ സംരക്ഷണത്തിനും സഹായകമാകുന്നതാണ്. പ്രസ്തുത പുസ്തകം ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രി 2017 ൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് നടന്ന ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ ദിനത്തിൽ പ്രകാശനം ചെയ്തു.

ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാടികൾ

a. ജൈവവൈവിധ്യ ബോധവൽക്കരണം

1. അന്തർദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ ദിനാചരണം 22 മെയ് 2016

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് തിരുവനന്തപുരത്ത് 'ജൈവവൈവിധ്യ പ്രാധാന്യം : ജനങ്ങളുടെയും അവരുടെ ഉപജീവനത്തിന്റെയും സംരക്ഷണം' എന്ന മുഖ്യവിഷയത്തെ ആസ്പദമാക്കി 2016 മെയ് 22 ന് അന്തർദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ ദിനം ആഘോഷിച്ചു. ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ അധ്യക്ഷനായിരുന്ന ചടങ്ങിൽ, പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി (തുറമുഖം) ശ്രീ. ജയിംസ് വർഗ്ഗീസ് ഐ.എ.എസ്. കേരള സയൻസ് & ടെക്നോളജി മ്യൂസിയം ഹാളിൽ വച്ച് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.

ഡോ. കെ.പി.ലാലാദാസ്, മെമ്പർ സെക്രട്ടറി സ്വാഗത പ്രസംഗത്തിൽ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുടെയും ഫീൽഡ് സ്റ്റാഫ്ഗങ്ങളുടെയും ബി.എം.സി. ബോധവൽക്കരണത്തിലെ പങ്കിനെക്കുറിച്ചും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും സംസാരിക്കുകയുണ്ടായി. കെ.എസ്.ബി.ബി. ചെയർമാൻ ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ അധ്യക്ഷത വഹിച്ചു. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തെ ദുർബലമാക്കുന്നതിന് ജൈവവൈവിധ്യവും വനമേഖലയിലെ കാർബൺ സ്റ്റോക്കും വഹിക്കുന്ന പങ്കിനെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ഉന്നിപ്പറയുകയുണ്ടായി. കഴിഞ്ഞ 43 വർഷത്തിനിടയിൽ കേരളത്തിലെ ശരാശരി കൂടിയ താപനില 0.8°C, കുറഞ്ഞത് 0.2°C, ശരാശരി, 0.6°C എന്ന തോതിൽ വർദ്ധിച്ചതായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. കഴിഞ്ഞ 60 വർഷക്കാലമായി തെക്ക് പടിഞ്ഞാറൻ മഴ കുറയുന്ന പ്രവണതയാണ് കേരളത്തിലെ വാർഷിക കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്.

ആഗോള ശരാശരി താപനില 0.2°C നു താഴെയാക്കാൻ പാരിസ് കരാറിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കാര്യവും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തി. സുസ്ഥിര ഉപജീവനത്തിന് ജൈവവൈവിധ്യത്തിനുള്ള പങ്ക്, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിന് ബി.എം.സി.കൾക്കുള്ള പങ്ക് എന്നിവയെക്കുറിച്ച് ശ്രീ. ജയിംസ് വർഗ്ഗീസ് ഐ.എ.എസ്., പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി സംസാരിച്ചു. 2016 ലെ ഗ്രീൻ ഇമേജസ് വിജയികൾക്ക് സമ്മാനം വിതരണം ചെയ്തു. പരിപാടിയിൽ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാർ, പ്രോജക്ട് ഫെല്ലോമാർ തുടങ്ങിയവർ പങ്കെടുത്തു. ശ്രീ. ജി.എസ്. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ നായർ നന്ദി പ്രകടിപ്പിച്ചു. കേരളത്തിലെ 14 ജില്ലകളിൽ നിന്നും 200 പേർ പങ്കെടുത്തു.

2016 മെയ് 22 ന് അന്തർദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ ദിനത്തിന്റെ ഭാഗമായി കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് 2016 ലെ ഗ്രീൻ ഇമേജസ് ഡിജിറ്റൽ ഫോട്ടോഗ്രാഫി മത്സരം, ജൈവവൈവിധ്യ പ്രദർശനം, വനംവകുപ്പിന്റെ സഹകരണത്തോടെ കുട്ടികൾക്കുള്ള നേച്ചർ ക്യാമ്പ് എന്നിവ സംഘടിപ്പിച്ചു.

* പ്രായപരിധി 10 വയസ്സ് മുതൽ 18 വയസ്സു വരെയും, * 18 വയസ്സും അതിനു മുകളിലും എന്നീ രണ്ട് വിഭാഗങ്ങളിലായി കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് നാഷണൽ ഡിജിറ്റൽ ഫോട്ടോഗ്രാഫി മത്സരം 'ഗ്രീൻ ഇമേജസ് 2016' നടത്തി. മത്സരാർത്ഥികൾക്ക് ഏപ്രിൽ 25 മുതൽ മെയ് 10 വരെ അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കാനുള്ള അവസരം നൽകി. ഒന്നാം വിഭാഗത്തിലെ മത്സര വിഷയം "ഗ്രീൻ എർത്ത്", രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗത്തിലെ വിഷയം 'ജൈവവൈവിധ്യവും സുസ്ഥിരമായ ഉപജീവനവും' എന്നതായിരുന്നു. ഒന്നും, രണ്ടും, മൂന്നും സ്ഥാനം ലഭിച്ച വിജയികൾക്ക് ക്യാഷ് അവാർഡും കൂടാതെ പ്രോത്സാഹന സമ്മാനവും നൽകി. വിദഗ്ധർ അടങ്ങിയ പാനലാണ് വിജയികളെ തിരഞ്ഞെടുത്തത്. സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ലൈക്ക് ലഭിച്ച മികച്ച എൻട്രികൾക്കും പുരസ്കാരങ്ങൾ നൽകി. അവസാന റൗണ്ടിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഫോട്ടോകൾക്ക് മെരിറ്റ് സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ നൽകി.

2016 മെയ് 22 അന്തർദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ ദിനത്തിൽ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് ആകാശവാണിയുടെ എല്ലാ സ്റ്റേഷനുകളിലും 'ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണവും സുസ്ഥിര ഉപയോഗവും' എന്ന വിഷയത്തെ ആസ്പദമാക്കി സന്ദേശങ്ങൾ പ്രക്ഷേപണം ചെയ്തു. 14/05/2016 ന് ആകാശവാണിയിൽ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് ചെയർമാൻ ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ പ്രഭാഷണം നടത്തി. ജൈവ വൈവിധ്യ പ്രാധാന്യം: ജനങ്ങളുടെയും അവരുടെ ഉപജീവനത്തിന്റെയും സംരക്ഷണം എന്നതായിരുന്നു മുഖ്യ വിഷയം. കൃഷി, വനംവകുപ്പ്, മത്സ്യബന്ധനം, വിനോദസഞ്ചാരം മുതലായ മേഖലകളിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന എല്ലാ ജനങ്ങളുടെയും ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കും സുസ്ഥിരമായ വികസനത്തിനുമുള്ള പിന്തുണ നൽകുന്നതിന് ജൈവ വൈവിധ്യത്തിന്റെ പങ്കാളിത്തം എന്നതായിരുന്നു പ്രസ്തുത പരിപാടിയുടെ മുഖ്യവിഷയം.

അന്തർദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ ദിനാചരണത്തിനോടനുബന്ധിച്ച് ജൂൺ 2 മുതൽ ജൂൺ 8 വരെ തിരുവനന്തപുരം മ്യൂസിയം ഹാളിൽ പ്രദർശനം സംഘടിപ്പിച്ചു. വനംവകുപ്പിന്റെ സഹകരണത്തോടെ കുട്ടികൾക്കുള്ള ഒരു നേച്ചർ ക്യാമ്പ് മെയ് 27, 28 ന് ഇരവികുളം നാഷണൽ പാർക്ക്, ഇടുക്കിയിൽ സംഘടിപ്പിച്ചു. ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ വിവിധ ജൈവവൈവിധ്യ ക്ലബ്ബുകളിൽ നിന്നുള്ള 40 വിദ്യാർത്ഥികൾ ക്യാമ്പിൽ പങ്കെടുത്തു.

2. ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സ് (എൻ.ബി.സി.)

2017 ഫെബ്രുവരി 22 മുതൽ ഫെബ്രുവരി 26 വരെയാണ് ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സ് സംഘടിപ്പിച്ചത്. 'ജൈവവൈവിധ്യം സുസ്ഥിര വികസനത്തിന് എന്നതായിരുന്നു കോൺഗ്രസ്സിന്റെ മുഖ്യ വിഷയം. സെമിനാറുകൾ, പ്രദർശനങ്ങൾ, ശാക്തീകരണ ശില്പശാലകൾ, കുട്ടികളുടെ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സ് എന്നീ പരിപാടികളാണ് എൻ.ബി.സി. 2017 ൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. ബഹുമാനപ്പെട്ട കേരള മുഖ്യമന്ത്രി ശ്രീ. പിണറായി വിജയൻ പരിപാടി ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. കേരളത്തിൽ നിന്നുള്ള 230 ബി.എം.സി. അംഗങ്ങൾ, 30 ടെക്നിക്കൽ സപ്പോർട്ട് ഗ്രൂപ്പ് അംഗങ്ങൾ, 100 കർഷകർ, 118 സർക്കാരേതര സംഘടനകൾ/സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവർ പങ്കെടുത്തു. എട്ട് കേന്ദ്ര ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, 24 സംസ്ഥാന ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, 12 എൻ.ജി.ഒ. കൾ, 25 ത്വക്കര വൃശ്ചികൾ ഉൾപ്പെട്ട ഒരു ജൈവവൈവിധ്യ പ്രദർശനവും ഇതോടനുബന്ധിച്ച് നടത്തുകയുണ്ടായി.

3. ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ പ്രദർശനം 'വിവിധ 2017'

മൂന്നാം ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ച് ഫെബ്രുവരി 22 വരെ നടത്തിയ ജൈവവൈവിധ്യ പ്രദർശനമായ 'വിവിധ 2017' തിരുവനന്തപുരം ടാഗോർ തിയേറ്ററിൽ വച്ച് ബഹു. കേരള മുഖ്യമന്ത്രി ശ്രീ. പിണറായി വിജയൻ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.

രാജ്യത്തിന്റെ, പ്രത്യേകിച്ച് കേരളത്തിലെ ജൈവസമ്പത്തിന്റെ സംരക്ഷണം, സുസ്ഥിര ഉപയോഗം, ജൈവവൈവിധ്യത്തിൽ നിന്നുമുണ്ടാകുന്ന നേട്ടങ്ങളുടെ പങ്കുവയ്ക്കൽ എന്നിവയെ ആസ്പദമാക്കി എഴുപതോളം പ്രദർശന സ്റ്റാളുകൾ ദേശീയ-സംസ്ഥാന സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ, സർക്കാരേതര സ്ഥാപനങ്ങൾ, കുടുംബശ്രീ യൂണിറ്റുകൾ, വൃശ്ചികൾ എന്നിവർ ചേർന്ന് ഒരുക്കിയിരുന്നു. കൂടാതെ അപൂർവ്വവും വംശനാശഭീഷണി നേരിടുന്നതുമായ സസ്യ-ജന്തുക്കൾ, അധിനിവേശ വൈദേശിക ജീവജാലങ്ങൾ എന്നിവയും പ്രദർശനത്തെ ആകർഷണീയമാക്കി.

ബഹു. കേരള മുഖ്യമന്ത്രി, ബഹു. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് മന്ത്രി ശ്രീ. കെ.റ്റി. ജലീൽ, ഹരിത കേരളം മിഷൻ ഉപാധ്യക്ഷ ഡോ. ടി.എൻ. സീമ തുടങ്ങിയ പ്രമുഖർ സ്റ്റാളുകൾ സന്ദർശിച്ചു. സ്കൂൾ -കോളേജ് വിദ്യാർത്ഥി കളടക്കം ഏകദേശം ഇരുപതിനായിരത്തോളം പേർ സന്ദർശിച്ച ഈ പ്രദർശനം അറിവു പകരുന്നതും വൈവിധ്യ പൂർണ്ണമാണെന്ന് വിലയിരുത്തപ്പെട്ടു. 2017 ഫെബ്രുവരി 26-ാം തീയതി നടന്ന സ്ഥാപന സമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ച് ബഹു. സഹകരണ - വിനോദ സഞ്ചാര - ദേവസ്വം വകുപ്പു മന്ത്രി ശ്രീ. കടകംപള്ളി സുരേന്ദ്രൻ ജൈവവൈവിധ്യ പ്രദർശന ജേതാക്കൾക്കുള്ള അവാർഡ് വിതരണം നിർവഹിച്ചു. സർക്കാർ സ്ഥാപനമായ എൻ.പി.പി.ജി.ആർ & മലബാർ ബൊട്ടാണിക്കൽ ഗാർഡൻ ഒന്നാം സ്ഥാനവും, ജെ.എൻ.റ്റി.ബി.ജി.ആർ.ഐ, എ.പി. എസ്.ഐ.എഫ്.എൻ എന്നിവർ യഥാക്രമം രണ്ടും മൂന്നും സ്ഥാനങ്ങൾ നേടി. സർക്കാരേതര സ്ഥാപനങ്ങളിൽ, എം.എസ്. സാമിനാഥൻ റിസർച്ച് ഫൗണ്ടേഷൻ ഒന്നാം സ്ഥാനവും, തണൽ, സിസ എന്നിവർ യഥാക്രമം രണ്ടും മൂന്നും സ്ഥാനങ്ങൾ നേടി. വ്യക്തിഗത ഇനത്തിൽ തിരുവനന്തപുരം സ്വദേശി ശ്രീ. രവീന്ദ്രൻ ഒന്നാം സ്ഥാനവും പാലക്കാട് നവര ഫൗണ്ടേഷനിലെ ശ്രീ. ഉണ്ണി രണ്ടാം സ്ഥാനവും മലപ്പുറത്തു നിന്നുള്ള അഗർവുഡ് മൂന്നാം സ്ഥാനവും നേടി.

4. ബി.എം.സി. സംഗമവും ഹരിതസംഗമവും

3-ാ മത് ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ഭാഗമായി സംഘടിപ്പിച്ച ഹരിതസംഗമം പരിസ്ഥിതി പ്രവർത്തകയായ ശ്രീമതി.സുഗതകുമാരി ടീച്ചർ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. 'അക്കാദമിക് ചർച്ച കൊണ്ടോ, ബോധവൽക്കരണം കൊണ്ടോ സംരക്ഷണ രംഗത്ത് പ്രതീക്ഷിച്ച ഫലം ലഭിക്കുന്നില്ല. മറിച്ച് പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിനായി ഇനി ചാവേറുകൾ വേണ്ടിയേ തീരു' എന്ന അവസ്ഥയുണ്ടെന്ന് ശ്രീമതി. സുഗതകുമാരി ടീച്ചർ ഓർമ്മിപ്പിച്ചു. സംസ്ഥാന ആസൂത്രണ ബോർഡ് കൃഷി വിഭാഗം തലവൻ ഡോ.പി.രാജശേഖരൻ അദ്ധ്യക്ഷത വഹിച്ചു. ബോർഡ് ചെയർമാൻ ഡോ.ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ, ബോർഡ് അംഗം ഡോ.എം.കെ. ഷെരീഫ്, ബോർഡ് മെമ്പർ സെക്രട്ടറി ഡോ.ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്, സീനിയർ കണസൾട്ടന്റ് ഡോ.എസ്.രാജശേഖരൻ, കൃഷിശാസ്ത്രജ്ഞനായ ശ്രീ.ആർ.ഹേലി, പ്രൊഫ.ഇ.കുഞ്ഞികൃഷ്ണൻ എന്നിവർ സംസാരിച്ചു.

ഹരിത സംഗമത്തിന്റെ ഭാഗമായി പരമ്പരാഗത കൃഷിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരും, കാട്ടറിവ് സംരക്ഷകരുമായ കാണികർഷകരെ പൊന്നാട നൽകി ആദരിച്ചു. പ്ലാന്റ് ജീനോം സേവിയർ അവാർഡ് ജേതാക്കളായ ശ്രീ.എൻ.എ.ചന്ദ്രൻ മാസ്റ്റർ, ശ്രീ.കെ.അരവിന്ദൻ, ശ്രീ.അഭയകൃഷ്ണൻ, ശ്രീ.എൻ.എം.ഷാജി, കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ നാഷണൽ സയൻസ് കമ്മ്യൂണിക്കേഷൻ അവാർഡ് ലഭിച്ച ബോർഡിലെ മുൻ സയന്റിഫിക് ഓഫീസറായ ശ്രീ. ജി.എസ്.ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ നായർ എന്നിവരെയും പൊന്നാട നൽകി ആദരിച്ചു. കാർഷിക സർവ്വകലാശാല മുൻ ഗവേഷണ ഡയറക്ടർ ഡോ.സി.കെ.പീതാംബരൻ 'കാഷിക ജൈവവൈവിധ്യവും കർഷകരംഗത്തെ പുത്തൻ പ്രവണതകളും' എന്ന വിഷയത്തെ ആസ്പദമാക്കി പ്രഭാഷണം നടത്തി. തുടർന്ന് നടന്ന ഓപ്പൺ ഫോറത്തിൽ കേരളത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള പരമ്പരാഗത കർഷകർ സന്നദ്ധ സംഘടനാപ്രവർത്തകർ, പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷകർ, നാടൻ കന്നുകാലിയിനങ്ങളുടെയും, കാർഷിക വിളയിനങ്ങളുടെയും സംരക്ഷകർ, നാട്ടറിവ് സംരക്ഷകർ തുടങ്ങിയവർ അവരുടെ അനുഭവങ്ങളും, അറിവുകളും പങ്കുവെയ്ക്കുകയുണ്ടായി.

മൂന്നാമത് ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ച് വിപുലമായ രീതിയിൽ തന്നെ ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികളുടെ സംഗമം നടന്നു. 400നു മുകളിൽ ബി.എം.സി. അംഗങ്ങൾ ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് സെപ്ഷ്യൽ സെക്രട്ടറി ഡോ.വി.കെ.ബേബി ഐ.എ.എസ്., ബോർഡ്

ചെയർമാൻ ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ, മെമ്പർ സെക്രട്ടറി ഡോ.ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്, മുൻ ചെയർമാൻ ഡോ.വി.എസ്.വിജയൻ, സീനിയർ കൺസൽട്ടന്റ് ഡോ.എസ്.രാജശേഖരൻ, സീനിയർ പ്രോഗ്രാം കോഡിനേറ്റർ ഡോ.എൻ.പി. സുരേഷ് ബാബു എന്നിവർ ബി.എം.സി. ശാക്തീകരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ വിഷയങ്ങളെ കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു. ജൈവവൈവിധ്യ ആക്ടിൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വിഷയങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാൻ എപ്പോഴും മുൻപന്തിയിൽ നിൽക്കുന്നത് കേരളമാണെന്നും ഡോ.ബേബി ഐ.എ.എസ്. ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് മറ്റു സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡുകൾക്ക് മാതൃകയാണെന്നും ഇക്കാര്യം വ്യക്തമായിത്തന്നെ എൻ.ബി.എ.യും കേന്ദ്ര പരിസ്ഥിതി വനം കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാന മന്ത്രാലയവും എടുത്ത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നും ചെയർമാൻ ഓർമ്മിപ്പിച്ചു. പ്രത്യേകിച്ചും ബോർഡിന്റെ പി.ബി.ആർ, ബി.എം.സി. പ്രവർത്തനങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരോട് പ്രശംസനീയമാണെന്നും അദ്ദേഹം കുട്ടിച്ചേർത്തു.

തുടർന്ന് നടന്ന ഓപ്പൺ ഫോറത്തിൽ ജൈവസംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒട്ടേറെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉയർന്നു വരികയുണ്ടായി. തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ചെടികളും, ഔഷധസസ്യങ്ങളും വെട്ടി നശിപ്പിക്കുന്നു. കുന്നുകളും, മലകളും ഇടിച്ച് നിരത്തുന്നു. ഇത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങൾ തണ്ണീർത്തടങ്ങളെ പ്രതികൂലമായി ബാധിക്കുകയാണെന്നും, ഇത് വശ്ചക് കാരണമാവുകയാണെന്നും ഇക്കാര്യത്തിൽ ബോർഡിന്റെ അടിയന്തര ഇടപെടലുകൾ ഉണ്ടാകണമെന്നും ബി.എം.സി. അംഗങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടു. പല ബി.എം.സി.കളും അവർ നടപ്പിൽ വരുത്തിയ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ചു. ഇത് മറ്റ് ബി.എം.സി.കളിൽ പ്രചോദനമുണ്ടാക്കുവാൻ സാധിച്ചു. പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിന്റെ കാവൽ സംഘങ്ങളാണ് ബി.എം.സി.കളെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ ഈ സമ്മേളനത്തിനു കഴിഞ്ഞു എന്ന കാര്യം എടുത്തു പറയേണ്ട വിഷയമാണ്.

5. ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ സമ്മേളനം 2017

2017 ഫെബ്രുവരി 23, 24 തീയതികളിൽ ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസിന്റെ ഭാഗമായി 'ജൈവവൈവിധ്യവും സുസ്ഥിര വികസനവും' മുഖ്യവിഷയമാക്കി ജൈവവൈവിധ്യ സമ്മേളനം നടത്തി. കേന്ദ്ര പരിസ്ഥിതി, വനം കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന മന്ത്രാലയം അഡിഷണൽ സെക്രട്ടറി ഡോ. അമിതപ്രസാദ് ഐ.എ.എസ്. ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. ദേശീയ ജൈവവൈവിധ്യ അതോറിറ്റി സെക്രട്ടറി, ശ്രീ. ടി. രബി കുമാർ, ഐ.എഫ്.എസ്. സമാപന സമ്മേളനം ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. ബാംഗ്ലൂരിലെ ട്രാൻസ് ഡിസിപ്ലിനറി, വൈസ് ചാൻസലർ ഡോ. ബാലകൃഷ്ണ പിസുപതി സമഗ്ര പ്രഭാഷണം നടത്തി.

പ്രധാനമായും പോഷകാഹാര സുരക്ഷയും ക്ഷേമവും, ജൈവവൈവിധ്യവും സുസ്ഥിരോപയോഗവും, ആനുകൂല്യ പങ്കാളിത്തം, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ സമീപനങ്ങൾ, ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതികളുടെ ശാക്തീകരണം, തദ്ദേശീയ ഇനങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം, ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററുകളുടെ പുതുക്കൽ, അധിനിവേശ സസ്യങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണം തുടങ്ങിയവയിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങളെ കുറിച്ചാണ് ചർച്ച നടത്തിയത്. ചർച്ചയുടെ ഫലമായി ജൈവവൈവിധ്യം നേരിടുന്ന ഭീഷണികൾക്ക് മുൻഗണന നൽകുന്നതുൾപ്പെടെ 40 നിർദ്ദേശങ്ങളാണ് ലഭിച്ചത്.

6. കുട്ടികളുടെ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സ് (സി.ബി.സി.)

സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിൽ പരിസ്ഥിതി ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ച് ബോധവൽക്കരണം നടത്തുന്നതിനായി കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് എല്ലാവർഷവും നടത്തി വരുന്ന പരിപാടിയാണ് 'കുട്ടികളുടെ ജൈവവൈവിധ്യ കോൺഗ്രസ്സ്'. പരിസ്ഥിതി സംബന്ധിയായ വിഷയങ്ങളിൽ വിവിധ മത്സരങ്ങൾ നടത്തുകയും ജൈവവൈവിധ്യ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കാനുള്ള സാഹചര്യം ഉണ്ടാക്കുകയുമാണ് ഈ പരിപാടിയുടെ ലക്ഷ്യം. യു.പി., ഹൈസ്കൂൾ, ഹയർസെക്കന്ററി വിഭാഗങ്ങളിലാണ് മത്സരങ്ങൾ. പയറുവർഗ്ഗങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പഠനങ്ങളായിരുന്നു മുഖ്യവിഷയം. പ്രസംഗം, ചിത്രരചന, പദ്യം ചൊല്ലൽ, സെമിനാർ അവതരണം എന്നിവയായിരുന്നു മത്സരങ്ങൾ. ജില്ലാതല മത്സരങ്ങളിൽ ഒന്നാം സ്ഥാനം ലഭിച്ച വിദ്യാർത്ഥികളെയാണ് ബോർഡ് നേരിട്ട് നടത്തുന്ന സംസ്ഥാനതല മത്സരത്തിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കുന്നത്.

പ്രസ്തുത പരിപാടിയുടെ ഉദ്ഘാടനം പരിസ്ഥിതി പ്രവർത്തകനും, കാലിക്കറ്റ് സർവ്വകലാശാല മുൻ പ്രൊ.വൈസ്ചാൻസലറുമായിരുന്ന ഡോ.എം.കെ.പ്രസാദ് നിർവഹിച്ചു. ബോർഡ് ചെയർമാൻ ഡോ.ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ, മെമ്പർ സെക്രട്ടറി ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്, പരിസ്ഥിതി ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഡോ.പി.എസ്. ഈസ, സീനിയർ പ്രോഗ്രാം കോർഡിനേറ്റർ ഡോ.എൻ.പി. സുരേഷ്ബാബു, കൊല്ലം ജില്ലാ കോർഡിനേറ്റർ പ്രൊഫ. രാധാകൃഷ്ണകുറുപ്പ് തുടങ്ങിയവർസംസാരിച്ചു. സംസ്ഥാനത്തൊട്ടാകെയുള്ള 90 വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്ന് 200 ലധികം വിദ്യാർത്ഥികൾ മത്സരങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു.

സി.ബി.സി. സമാപനസമ്മേളനം ഹരിതകേരളം മിഷൻ ഉപാധ്യക്ഷ ഡോ.റ്റി.എൻ.സീമ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. മത്സര വിജയികൾക്ക് പ്രൊഫ.സി.പി.അരവിന്ദാക്ഷൻ സമ്മാനങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്തു. കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനം തടയാനായി വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ വനവൽക്കരണം നടത്തുവാൻ മുന്നിട്ടിറങ്ങണമെന്നും പ്രകൃതി പഠനത്തിലൂടെ മാത്രമേ പഠനം പൂർത്തീകരിക്കുവാൻ സാധിക്കൂവെന്നും അദ്ദേഹം വിദ്യാർത്ഥികളെ ഓർമ്മിപ്പിച്ചു.

7. ജൈവവൈവിധ്യ രഥം

സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെയും കെ.എസ്.ആർ.ടി.സി. യുടെയും സംയുക്ത സംരംഭമായ 'ജൈവവൈവിധ്യ രഥം', നമ്മുടെ സമ്പന്നമായ ജൈവവിഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചും, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചും, കുട്ടികൾക്കും പൊതുജനങ്ങൾക്കും അറിവു പകർന്നുകൊണ്ട് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ പ്രദർശനം നടത്തിവരുന്നു. റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും സംഘടനകളുടെയും പ്രദർശന പരിപാടികളിൽ 'രഥം' പ്രദർശിപ്പിച്ചു. സംസ്ഥാന മനുഷ്യാവകാശ കമ്മീഷൻ 23-07-2016 ൽ പാലക്കാട് റൗൺ ഹാളിൽ സംഘടിപ്പിച്ച 'പരിസ്ഥിതിയും മനുഷ്യാവകാശങ്ങളും' എന്ന സെമിനാറിൽ 'രഥം' പ്രദർശിപ്പിച്ചു. തിരുവനന്തപുരം കാർത്തിക തിരുനാൾ ഗവ. ഗേൾസ് വൊക്കേഷണൽ ഹയർ സെക്കന്ററി സ്കൂളിന്റെ പ്ലാറ്റിനം ജൂബിലി ആഘോഷങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ഒക്ടോബർ 21 മുതൽ 23 വരെ സംഘടിപ്പിച്ച സയൻസ് എക്സ്പോ, ഒക്ടോബർ 24 ന് ഗവ. ഹൈസ്കൂൾ, വെയിലൂർ സംഘടിപ്പിച്ച 'മാനവീയം ഫെസ്റ്റ്', കൃഷി വകുപ്പ് തിരുവനന്തപുരം കനകക്കുന്നിൽ ഡിസംബർ 1 മുതൽ 5 വരെ നടത്തിയ വൈഗ ഫെസ്റ്റിവലിലും 'രഥം' പ്രദർശിപ്പിച്ചു. കൂടാതെ, റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിൽ തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, ആലപ്പുഴ, തൃശ്ശൂർ, പാലക്കാട്, മലപ്പുറം, കോഴിക്കോട് ജില്ലകളിലായി 100 ൽപ്പരം സ്കൂളുകളിലും, കോളേജുകളിലും 'ജൈവവൈവിധ്യ രഥം' പ്രദർശിപ്പിച്ചു.

ജൈവവൈവിധ്യ ബോധവൽക്കരണ പരിപാടി

ക്രമ നമ്പർ	അനുവദിച്ച തുക	ബോധവൽക്കരണം
1	രൂ. 1,71,699	ആകാശവാണിയുടെ ഹരിതവാണിയിലൂടെ ബോധവൽക്കരണ പരിപാടി
2	രൂ.14,426	പ്രദർശനത്തിലൂടെ ബോധവൽക്കരണം
3	രൂ.15,000	2016 ഒക്ടോബർ 16,23,30 തീയതികളിൽ യഥാക്രമം തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, കോഴിക്കോട് എന്നിവിടങ്ങളിൽ വച്ച് വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായി ജൈവവൈവിധ്യ ബോധവൽക്കരണ പരിപാടി നടത്തുന്നതിന് റസിഡൻഷ്യൽ അസോസിയേഷനുകളുടെ കോൺഫെഡറേഷൻ സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.
4	രൂ. 25,000	തിരുവനന്തപുരം ജവഹർ ഭവനിൽ വച്ച് 11.02.2016 ന് മാനവസംഗമം എന്ന പരിപാടി നടത്തിയതിന് കൊച്ചി മാനവ സംസ്കൃതിക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.
പ്രദർശനം		
1	രൂ. 4,655	തിരുവനന്തപുരം യൂണിവേഴ്സിറ്റി കോളേജിൽ വച്ച് 'യൂണീക് 2017' എന്ന പേരിൽ 2017 മാർച്ച് 22 മുതൽ 25 വരെ നടന്ന സയൻസ് എക്സ്പോയിൽ പ്രദർശനം സജ്ജീകരിക്കൽ.
2	രൂ. 25,000	2016 ഏപ്രിൽ 11 മുതൽ 13 വരെ എറണാകുളത്ത് വച്ച് നടന്ന 11-ാമത് ജൈവകർഷക മേള നടത്തിയതിന് 'ഓർഗാനിക് കേരള'ക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.
3	രൂ. 20,000	06.01.2017 ന് കടയ്ക്കൽ വച്ച് നടന്ന 23-ാം കാർഷികോൽസവത്തിന് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.
4	രൂ. 20,000	12.10.2016-ൽ ആലപ്പുഴ വച്ച് നടന്ന കിസാൻ മേളയ്ക്കും നാടൻ കന്നുകാലികളുടെ പ്രദർശനത്തിനും സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.
5	രൂ. 9,000	2016 ഡിസംബർ 1 മുതൽ 5 വരെ കനകക്കുന്നിൽ വച്ച് നടത്തിയ 'വൈഗ' യിൽ പ്രദർശന സ്റ്റാൾ സജ്ജീകരിച്ചതിനുള്ള ചെലവ്
സെമിനാർ		
1	രൂ. 20,000	24.09.2016 ന് കോഴഞ്ചേരിയിൽ വച്ച് ചതുപ്പ് നിലങ്ങളിലെ ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഏകദിന സെമിനാർ
2	രൂ. 25,000	09.03.2016 ന് കല്ലിയൂർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ വച്ച് സുസ്ഥിര വികസനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഗാന്ധിയൻ ചിന്തകൾ എന്ന സെമിനാർ നടത്തുന്നതിന് ഇന്റർനാഷണൽ സെന്റർ ഫോർ ഗാന്ധിയൻ തോട്ട്സിന് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.
3	രൂ. 25,000	ജല ദുർലഭ്യവും ജല സംരക്ഷണവും എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് 12.12.2016 നു നടന്ന സെമിനാറുകൾക്ക് സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകൽ.

b. ജൈവവൈവിധ്യ വിദ്യാഭ്യാസം

1. കേരള ജൈവവൈവിധ്യ പാർക്ക്

തിരുവനന്തപുരം വള്ളക്കടവിലുള്ള ടൂറിസം വകുപ്പിന്റെ ബോട്ട് ഹൗസ് എന്ന പൈതൃക മന്ദിരം ജൈവവൈവിധ്യ പാർക്കായി മാറ്റുന്നതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കേരള സംസ്ഥാന ശാസ്ത്ര സാങ്കേതിക മ്യൂസിയത്തിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ മുന്നേറിവരുന്നു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി കെട്ടിടവും പരിസരവും താൽക്കാലികമായി മ്യൂസിയത്തിന് കൈമാറിയിട്ടുണ്ട്. കെട്ടിടത്തിന്റെയും, പരിസരത്തുള്ള ജലാശയത്തിന്റെയും പുനരുദ്ധാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കേരള നിർമ്മിതികേന്ദ്ര മുഖാന്തിരം പൂർത്തീകരിച്ചു.

2. ജൈവവൈവിധ്യ ക്ലബ്ബ്

ബോർഡിന്റെ കീഴിൽ സംസ്ഥാനത്തൊട്ടാകെ വിവിധ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളിലായി 1286 ജൈവവൈവിധ്യ ക്ലബുകൾ ഇപ്പോൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. ഓരോ ക്ലബ്ബും അവരുടെ പരിസരപ്രദേശത്തിനനുയോജ്യമായ രീതിയിലുള്ള സംരക്ഷണ - ബോധവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവരുന്നു. പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഊർജ്ജം പകരാൻ നടപ്പു സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ നല്ലരീതിയിൽ പ്രവർത്തനം കാഴ്ചവെച്ച 138 ക്ലബുകൾക്ക് 5000/- രൂപ വീതം 6,90,000/- രൂപ ബോർഡ് നൽകുകയുണ്ടായി. വൃക്ഷത്തെത്തന്നീൽ, കണ്ടൽ സംരക്ഷണം, ചിത്രശലഭ ഉദ്യാനം തുടങ്ങിയ ഒട്ടേറെ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്ലബുകൾ സ്വയം ഏറ്റെടുത്ത് നടത്തി വരുന്നു. വിദ്യാർത്ഥികളിൽ പരിസ്ഥിതി ബോധം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ് ആത്യന്തികമായി ക്ലബുകൾ ലക്ഷ്യമിട്ടിരിക്കുന്നത്. ക്ലബുകൾക്കെ ബി.എം.സിയുമായി യോജിപ്പിച്ച് സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുവാനുള്ള പദ്ധതിയുമായി ബോർഡ് നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. കൂടാതെ ഹരിതകേരളം, പരിസ്ഥിതി സാക്ഷരത തുടങ്ങിയ നൂതന സർക്കാർ പദ്ധതികളുമായിട്ട് ക്ലബിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപി

പ്പിക്കുവാനുള്ള പ്രാരംഭ ചർച്ചയും തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. ക്ലബിന്റെ മേൽനോട്ടത്തിൽ 'ശാന്തിസ്ഥൽ' പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. സംസ്ഥാന വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്, ബോർഡുമായി സഹകരിച്ച് നടപ്പിലാക്കാൻ പോകുന്ന 'ജൈവവൈവിധ്യ ഉദ്യാനം' പദ്ധതിയിൽ ക്ലബ്ബുകൾക്ക് കൂടുതൽ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പു വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതിനു വേണ്ടിയുള്ള സാങ്കേതിക സഹായം ബോർഡ് നൽകിവരുന്നു.

3. ശാന്തിസ്ഥൽ

വംശനാശഭീഷണി നേരിടുന്ന സസ്യങ്ങളുടെയും, വൃക്ഷങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണത്തിനായുള്ള പദ്ധതിയാണ് 'ശാന്തിസ്ഥൽ'. തനത് സസ്യജാലങ്ങളുടെ ഒരു ആവാസ കേന്ദ്രമായി ഈ 'മനുഷ്യനിർമ്മിത വനം' ഭാവിയിൽ ജൈവവൈവിധ്യത്തിന് ഒരു മുതൽക്കൂട്ടായി തീരുന്നതാണ്. വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ (സർക്കാർ/എയ്ഡ്ഡ്), പഞ്ചായത്തുകൾ, മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ, സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിലാണ് ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിവരുന്നത്. നടപ്പു സാമ്പത്തിക വർഷം 3.3 ഏക്കർ സ്ഥലത്ത് പുതുതായി ഈ പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

c. അവാർഡുകൾ/ അംഗീകാരങ്ങൾ

സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ പുരസ്കാരം 2016

കേരളസംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ് പരിസ്ഥിതി-ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണരംഗത്ത് ശ്രദ്ധേയമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാഴ്ചവയ്ക്കുന്ന ബി.എം.സി. കളെയും, വ്യക്തികളെയും, സംഘടനകളെയും, വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങളെയും, മാധ്യമ പ്രവർത്തകരെയും, അംഗീകരിക്കുന്നതിനായി ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള പുരസ്കാരമാണ് സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ പുരസ്കാരം. ഓരോ വർഷവും വിവിധ വിഭാഗങ്ങളിലായി 12 അവാർഡുകളാണ് നൽകുന്നത്. 50,000/- രൂപ മുതൽ 1 ലക്ഷം രൂപ വരെയുള്ള ക്യാഷ് അവാർഡും, സർട്ടിഫിക്കറ്റും, ഫലകവും അടങ്ങിയതാണ് പുരസ്കാരം.

നം	സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ പുരസ്കാരം 2016	
	പുരസ്കാര വിഭാഗം	പുരസ്കാരം ലഭിച്ച വ്യക്തി / സ്ഥാപനം / സംഘടന
1.	ജൈവവൈവിധ്യ പരിപാലന സമിതി (ബി.എം.സി)	കോളയാട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, കോളയാട്. പി.ഒ, കണ്ണൂർ - 670650
2.	പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷകൻ	ശ്രീ. വി.കെ. മധുസൂദനൻ, കൊല്ലം
3.	നാടൻ വിളയിനങ്ങളുടെ സംരക്ഷകൻ	ശ്രീ. ഷാജി എൻ.എം, വയനാട്
4.	നാടൻ കന്നുകാലിയിനങ്ങളുടെ സംരക്ഷകൻ	ശ്രീ. ഹരിഹര അയ്യർ, തൃശ്ശൂർ
5.	ജൈവ കർഷകൻ	ശ്രീ. അഗസ്തി, കാസർഗോഡ്
6.	നാട്ടുറിവുകളുടെ സംരക്ഷകൻ	ശ്രീ അപ്പുകുട്ടൻ കാണിവൈദ്യർ തിരുവനന്തപുരം
7.	ജൈവവൈവിധ്യ മാധ്യമ പ്രവർത്തകൻ (അച്ചടി മാധ്യമം)	ഡോ. ഇ. ഉണ്ണിക്കൃഷ്ണൻ കണ്ണൂർ
8.	ജൈവവൈവിധ്യ മാധ്യമ പ്രവർത്തകൻ (ദൃശ്യ മാധ്യമം)	ശ്രീമതി. സുമിതാ സുകുമാർ ഡബ്ല്യുടി ന്യൂസ് എഡിറ്റർ, ജീവൻ ടി.വി, കൊച്ചി
9.	ജൈവവൈവിധ്യ ഗവേഷകൻ	ഡോ. കെ.കെ. ജോഷി ഹെൽത്ത്&പ്രിൻസിപ്പൽ സയന്റിസ്റ്റ് മരൈൻ ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി ഡിവിഷൻ, സി.എം.എഫ്.ആർ.ഐ., കൊച്ചി. ഫോൺ -9447209179
10.	ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം- സ്കൂൾ	1. കെ.എച്ച്.എം.എസ്.എസ്. വാളക്കുളം, മലപ്പുറം - 676508 ഫോൺ- 9847536497, 0494 2496753 2. വി.വി.എച്ച്.എസ്.എസ്. താമരക്കുളം, ചാരുമുക്ക് പി.ഒ., മാവേലിക്കര, ആലപ്പുഴ- 690505 ഫോൺ- 0479 2382160
11.	ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം - കോളേജ്	ഗവൺമെന്റ് കോളേജ് ചിറ്റൂർ ചിറ്റൂർ പി.ഒ., പാലക്കാട്
12.	ജൈവവൈവിധ്യ സംഘടന (എൻ.ജി.ഒ.)	കിസാൻ, റൂം. നം. 54, സ്റ്റേഡിയം കോംപ്ലക്സ്, കണ്ണൂർ - 1

ഡോ. ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ

ചെയർമാൻ

റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിലെ ഔദ്യോഗിക സന്ദർശന വിവരങ്ങൾ

- 01-04-2016 ൽ എറണാകുളത്ത് വെച്ചു നടന്ന കേരള മാനേജ്മെന്റ് അസോസിയേഷന്റെ 'ബയോ ഡൈവേഴ്സിറ്റി ആന്റ് ബിസിനസ്സ്' സംബന്ധിച്ച യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 01-04-2016 ൽ കേരള സർവ്വകലാശാലയും കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡും ചേർന്നുള്ള സംയുക്ത സംരംഭമായ വിത്ത് ബാങ്ക് കേരള യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.
- 27-04-2016 ൽ കൊൽക്കത്തയിൽ വെച്ചു നടന്ന ജൈവവൈവിധ്യ ആക്ട് & ബി.എം.സി. ക്ലാസിറ്റി ബിൽഡിംഗ് സംബന്ധിച്ച പാനൽ ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 14-05-2016 ൽ കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തെക്കുറിച്ചും പശ്ചിമഘട്ട സംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ചും പത്തനംതിട്ട കാരോലിന കോളേജിൽ നടന്ന യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 21-05-2016 ൽ മലയാള മനോരമ സംഘടിപ്പിച്ച കേരളവും മാറുന്ന കാലാവസ്ഥയും സംബന്ധിച്ച ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 06-06-2016 ൽ തിരുവനന്തപുരം എൽ.എം.എസ്. കോമ്പൗണ്ടിൽ ലോക പരിസ്ഥിതി ദിനത്തോടനുബന്ധിച്ച് നടന്ന സൗത്ത് കേരള വുമൺ ഡയോസീസ് ഫോറത്തിൽ ബിഷപ്പ്, ചീഫ് സെക്രട്ടറി എന്നിവരോടൊപ്പം പങ്കെടുത്തു.
- 22-06-2016 ൽ കൊച്ചിയിൽ നടന്ന ജൂറിസ്ഡിക്ഷൻ ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി കൺസൾട്ടേറ്റീവ് മീറ്റിങ്ങിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 31-06-2016 ൽ എറണാകുളത്ത് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ക്ലൈമറ്റ് ചെയ്ഞ്ച് സംഘടിപ്പിച്ച യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 21-09-2016 ൽ കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തൊടുപുഴയിൽ സംഘടിപ്പിച്ച പാരമ്പര്യ വൈദ്യന്മാരുടെ യോഗം ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.
- 27-09-2016 ൽ കാര്യവട്ടം കേരള യൂണിവേഴ്സിറ്റി യുടെ ട്രെയിനിംഗ് കോളേജിൽ ഓസോൺ ദിനാചരണത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു.
- 29-09-2016 ൽ കണ്ണൂർ യൂണിവേഴ്സിറ്റിയുടെ പയ്യന്നൂർ ക്യാമ്പസിൽ ഓസോൺ ദിനാചരണം ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനം, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു.
- 30-09-2016 ൽ ചെന്നൈ നാഷണൽ ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി അതോറിറ്റിയിൽ നടന്ന സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡുകളുടെ യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 03-10-2016 ൽ കൊച്ചിയിലെ ജെനോമിക്സ് ഫോറേം ഷൻ സംഘടിപ്പിച്ച '2016 Next Generation Genomics, Biology Bioinformatics and Technology (NGBT)' ൽ പങ്കെടുത്തു.
- 08-10-2016 ൽ ആർ.ഐ.എസ്. പ്രസിദ്ധീകരിച്ച 'ഇന്ത്യയും സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങളും: മുന്നോട്ടുള്ള വഴി' കേന്ദ്രമന്ത്രി ശ്രീമതി സുഷമാ സ്വരാജ് പ്രകാശനം ചെയ്ത ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 23-10-2016 ൽ ചെന്നൈയിലെ നാഷണൽ ഗ്രീൻ

ടെബുണൽ സംഘടിപ്പിച്ച സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.

- 27-10-2016 ൽ കൊല്ലം എസ്.എൻ കോളേജിൽ സംഘടിപ്പിച്ച Pol.science സമ്മേളനത്തിൽ പശ്ചിമഘട്ട സംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു.
- 27-10-2016 ൽ തിരുവനന്തപുരം വൈ.എം.സി.എ യിൽ നടന്ന പശ്ചിമഘട്ട സംരക്ഷണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട WGEEP റിപ്പോർട്ടിനെ കുറിച്ച് ഒരു പ്രസംഗം നടത്തുകയുണ്ടായി.
- 01-11-2016 ൽ പത്തനാപുരം സെന്റ് സ്റ്റീഫൻസ് കോളേജിൽ കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാനം, ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചു.
- 02-11-2016 ൽ 13-ാം പഞ്ചവത്സര പദ്ധതിക്കായി ജൈവവൈവിധ്യ സംരക്ഷണ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കുന്നതിനായി ആസൂത്രണ ബോർഡിന്റെ ആഭി

മുഖ്യത്തിൽ കൂടിയ യോഗത്തിൽ അധ്യക്ഷനായിരുന്നു.

- 05-11-2016 ൽ കായംകുളം ടി.കെ.എം കോളേജിൽ എൻജിനീയറിംഗ് - ആലപ്പുഴ നാഷണൽ ഹിസ്റ്ററി സൊസൈറ്റി (ANHS) ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു.
- 14-11-2016 ൽ വയനാട്ടിലെ പുക്കോട് KVASU - യിൽ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ അതിരുകൾ എന്ന വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് 375 സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥികളുമായി സംവദിച്ചു.
- 21-11-2016 ൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് മസ്കറ്റ് ഹോട്ടലിൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ക്ലൈമറ്റ് ചേയ്ഞ്ച് കോട്ടയം, സംഘടിപ്പിച്ച കേരളത്തിലെ കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തെക്കുറിച്ച് നടന്ന വർക്ക്ഷോപ്പിൽ അധ്യക്ഷത വഹിച്ചു.

ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട്

മെമ്പർ സെക്രട്ടറി

റിപ്പോർട്ട് കാലയളവിലെ ഔദ്യോഗിക സന്ദർശന വിവരങ്ങൾ

- 13-12-2016 ൽ ചെൽമാന്റെ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം കോഴിക്കോട് ജില്ലയിലെ മാവൂർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ബി.എം.സി. അംഗങ്ങളെ കാണുകയും അവരോടൊപ്പം മാവൂർ തണ്ണീർത്തട പ്രദേശങ്ങളും ഗാളിയോർ റയോൺസ് ഫാക്ടറി പരിസരവും സന്ദർശിച്ച്, ജൈവവൈവിധ്യ സംസ്കരണ പുനരധിവാസ പദ്ധതിയുടെ ഒരു പര്യവേക്ഷണം നടത്തുകയും ചെയ്തു.
- 14-12-2016 ൽ കണ്ണൂർ ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റിന്റെ അഭ്യർത്ഥനപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ യോഗത്തിൽ തളിപ്പറമ്പിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കരിമ്പം അഗ്രിക്കൾച്ചർ ഫാമിനെ ജൈവവൈവിധ്യ കേന്ദ്രമാക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 28-12-2016 ൽ കോട്ടയത്ത് വച്ച് നടന്ന കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാന സ്റ്റഡീസ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ വെബ് പോർട്ടൽ ഹോസ്റ്റിംഗ് ചെയ്യുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കൂടിയാലോചനാ യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 06-01-2017 ൽ കോഴിക്കോട് ജില്ലയിലെ ജലവിഭവ വികസന വിനിയോഗ കേന്ദ്രത്തിൽ വച്ച് നടത്തിയ തണ്ണീർത്തടങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള ശില്പശാലയിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 07-01-2017 ൽ ബഹു. വനംവകുപ്പ് മന്ത്രിയോടൊപ്പം കണ്ണൂരിലെ ചതുപ്പുനിലങ്ങളും കണ്ടൽക്കാടുകളും സന്ദർശിച്ചു.
- 16-01-2017 മുതൽ 19-01-2017 വരെ വയനാട് കൽപ്പറ്റയിലെ എം.എസ്. സ്വാമിനാഥൻ റിസർച്ച് ഫൗണ്ടേഷനിൽ വച്ച് നബാർഡ് സംഘടിപ്പിച്ച ഗ്രീൻ ക്ലൈമറ്റ് ഫണ്ടിന്റെ പരിശീലന പരിപാടിയിൽ പങ്കെടുത്തു.
- മെക്സിക്കോയിലെ കാൻകൂണിൽ വച്ച് നടന്ന 'നാഗൊയോ പ്രോട്ടോക്കോൾ CoP-13 and CoP -

MoP2' ൽ ഇന്ത്യയുടെ പങ്കാളിത്തത്തെക്കുറിച്ച് നടന്ന യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു

- തിരിച്ചുവന്നവരിൽ നിന്നും ലഭ്യമായ യോഗസംബന്ധമായ വിവരങ്ങളെക്കുറിച്ച് 30-01-2017 ൽ ഡൽഹിയിലെ MoEF & CC ൽ വച്ച് നടന്ന ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുത്തു.
- സാങ്കേതിക ഉപദേശക സമിതി അംഗമെന്ന നിലയിൽ 10-03-2017 ൽ വയനാട് ജില്ലാ കലക്ടറുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ കാറാപ്പുഴ അകേറിയത്തെ സംബന്ധിച്ചു കൂടിയ യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു.
- 20-03-2017 ൽ കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ കരിമ്പം ജൈവവൈവിധ്യ പൈതൃക കേന്ദ്രവും നിർദ്ദിഷ്ട ജൈവവൈവിധ്യ പൈതൃക കേന്ദ്രമായ മാടായിപ്പാറയും ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് അധികൃതരോടൊപ്പം സന്ദർശിച്ചു
- 21-03-2017 ൽ കോഴിക്കോട് ജില്ലയിലെ വാണിമേൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ നടന്ന പി.ബി.ആർ പ്രകാശന ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കുകയുണ്ടായി.
- ബഹു. കേരള മുഖ്യമന്ത്രി 22-03-2017 ൽ കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ പിണറായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ വച്ച് പ്രകാശനം ചെയ്ത ജനകീയ ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്ററിന്റെ ചടങ്ങിൽ പങ്കെടുക്കുകയും ഹരിത ചട്ടത്തെക്കുറിച്ച് പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തു.
- 25-03-2017 ൽ കൊച്ചിയിലെ സെൻട്രൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഫിഷറീസ് ടെക്നോളജി സംഘടിപ്പിച്ച മത്സ്യ കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ നാശം കുറയ്ക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച സെമിനാറിൽ പങ്കെടുക്കുകയും ജൈവവൈവിധ്യ സമ്പത്തിന്റെ നാശത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആശങ്കകൾ പങ്കുവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

വിവരാവകാശ നിയമത്തിന്റെ നടപ്പാക്കാൽ

ഓഫീസർ ഇൻ ചാർജ്

പേരും ഔദ്യോഗിക പദവിയും	നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട പദവി
പ്രൊഫ. (ഡോ.) ഉമ്മൻ വി. ഉമ്മൻ ചെയർമാൻ	അപ്പീൽ അധികാരി
ഡോ. ദിനേശൻ ചെറുവാട്ട് മെമ്പർ സെക്രട്ടറി	സംസ്ഥാന പബ്ലിക് ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസർ

**4 (1) (ബി) വകുപ്പ് പ്രകാരം സ്വയംയോജ്യ വിവരം വെളിപ്പെടുത്തൽ
റിപ്പോർട്ടു ചെയ്ത വർഷം: 2016-2017**

ക്രമ നം.	വകുപ്പ്	പൊതു അധികാരികളുടെ എണ്ണം	4 (1) (ബി) വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള 17 മാനുവലുകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പബ്ലിക് അതോറിറ്റികളുടെ എണ്ണം.	വർഷത്തിൽ 17 മാനുവലുകൾ പുതിക്കിയ പബ്ലിക് അതോറിറ്റികളുടെ എണ്ണം.	17 മാനുവലുകൾ ഓൺലൈനായി പ്രദർശിപ്പിച്ച പൊതു അധികാരികളുടെ എണ്ണം
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	കെ.എസ്.ബി.ബി.	-	-	-	-

(Form-II)

**പബ്ലിക് ഇൻഫർമേഷൻ ഓഫീസറുടെ / അനുബന്ധ അധികാരികളുടെ രൂപീകരണം
റിപ്പോർട്ടു ചെയ്ത വർഷം: 2016-2017**

ക്രമ നം.	വകുപ്പ്	അധികാരികളുടെ എണ്ണം	പൊതുവിവരാവകാശ ഓഫീസർമാരുടെ എണ്ണം	അസിസ്റ്റന്റ് പൊതുവിവരാവകാശ ഓഫീസർമാരുടെ എണ്ണം	അപ്പലേറ്റ് അതോറിറ്റികളുടെ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള എണ്ണം
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	കെ.എസ്.ബി.ബി.	-	1	-	1

(Form-III)

**പൊതുവിവരാവകാശ ഓഫീസർമാരാൽ തീർപ്പാക്കിയ അപേക്ഷ
റിപ്പോർട്ടു ചെയ്ത വർഷം: 2016-2017**

വകുപ്പിന്റെ പേര്	കഴിഞ്ഞ വർഷം അവസാനം ലഭിച്ചതിൽ തീർപ്പാക്കപ്പെടാത്ത അഭ്യർത്ഥനകളുടെ എണ്ണം	നടപ്പ് വർഷം ലഭിച്ച അപേക്ഷകളുടെ എണ്ണം	അപേക്ഷകളുടെ ആകെ എണ്ണം	തീർപ്പാക്കിയ അപേക്ഷകളുടെ എണ്ണം	നിരസിക്കപ്പെട്ട അപേക്ഷകളുടെ എണ്ണം	7(2) വകുപ്പ് പ്രകാരം നിരസിക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയുള്ള അപേക്ഷകളുടെ എണ്ണം	വിവരം നിഷേധിക്കപ്പെട്ട അപേക്ഷകളുടെ ശതമാനം
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
കെ.എസ്.ബി.ബി.	2	24	26	26	-	-	0%

KERALA STATE BIODIVERSITY BOARD

L-14, Jai Nagar, Medical College P.O, Thiruvananthapuram - 695 011

BALANCE SHEET AS AT 31st March 2017

LIABILITIES	Sch. No	31.03.2017	31.03.2016	ASSETS	Sch. No	31.03.2017	31.03.2016
CAPITAL RESERVE	1	2,407,941.10	1,772,087.20	FIXED ASSET	6	2,409,000.10	2,460,881.71
CURRENT LIABILITIES				CURRENT ASSET			
Unspent Balances:				Loans & Advances	7	34,227.00	275,277.00
Plan Funds	2	343,265.00	374,908.00	Deposits(Assets)	8	32,000.00	17,000.00
Project Funds	3	11,303,940.00	11,478,469.00	Cash in Hand	9	140,772.00	6,704.00
Other Current Liabilities	4	1,702,113.32	3,995,438.32	Cash At Bank	10	14,422,571.00	17,202,008.00
Income & Expenditure A/c	5	1,281,310.68	2,340,968.19				
TOTAL		17,038,570.10	19,961,870.71	TOTAL		17,038,570.10	19,961,870.71

Notes to Accounts form part of Financial Statements

Thruvananthapuram

25th July 2017

Prof. Dr. Oommen. V. Oommen
Chairman
Kerala State Biodiversity Board

Dr. DINESAN CHERUVAT
Member Secretary
Kerala State Biodiversity Board
Thiruvananthapuram

For JVS & ASSOCIATES
Chartered Accountants
FRN 111819S
R. VIJAY KUMAR, FCA
M.NO. 217216
Partner

KERALA STATE BIODIVERSITY BOARD

L-14, Jai Nagar, Medical College P.O, Thiruvananthapuram - 695 011

INCOME AND EXPENDITURE ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31st March 2017.

EXPENSES	Sch. No	31.03.2017	31.03.2016	INCOMES	Sch. No	31.03.2017	31.03.2016
Plan Expenditure	9	35,612,819.00	35,783,789.00	Income From Projects	17	41,759,897.00	41,183,552.00
NBA Expenditure	10	1,660,912.00	2,494,478.00	Non Plan Income	18	9,573,501.00	11,021,002.00
PLANNING BOARD Schemes	11	286,568.00	157,502.00	Receipts from Operations	19	186,095.00	641,908.00
DOECC EXPENDITURE	12	345,725.00	672,271.00	Receipt - Others	20	116,500.00	87,315.00
NMPB Expenditure	13	1,250,000.00	1,231,602.00	Deferred Income on Assets		529,152.61	451,976.60
UNDP Expenditure	14	695,045.00	504,025.00	Prior Period Income		59,014.49	-
Non-Plan Expenditure	15	9,682,605.00	10,420,085.00	Excess of Expenditure over Income		1,059,657.51	-
State Biodiversity Fund Expenditure	16	2,097,678.00	399,177.00				
Depreciation	21	529,152.61	501,766.09				
Prior Period Expenses		1,123,307.00	610,786.00				
Other Expenses		-	338,588.00				
Bank Charges		6.00	8,284.00				
Excess of income over Expenditure		-	263,400.51				
TOTAL		53,283,817.61	53,385,753.60	TOTAL		53,283,817.61	53,385,753.60

Notes to Accounts form part of Financial Statements

Thruvananthapuram

25th July 2017

Prof. Dr. Oommen. V. Oommen
Chairman
Kerala State Biodiversity Board

Dr. DINESAN CHERUVAT
Member Secretary
Kerala State Biodiversity Board
Thiruvananthapuram

For JVS & ASSOCIATES
Chartered Accountants
FRN 0118798

P. VINOD KUMAR, FCA
M.NO. 217216
Partner

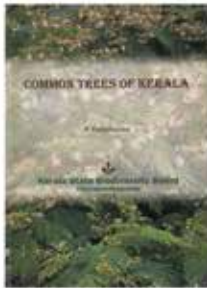
കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്

പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

KERALA STATE BIODIVERSITY BOARD

Publications

Common Trees Of Kerala
Rs. 250/- (Pages 178)

**Keralatile Ousada Sasya
Vaividhyam** Rs. 250/- (Pages 291)

Kerala Theerathe Kadal Jeevikal
Rs. 300/- (Pages 304)

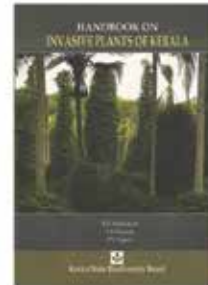
Keralathile Chitrasalabangal
Rs. 180/- (Pages 172)

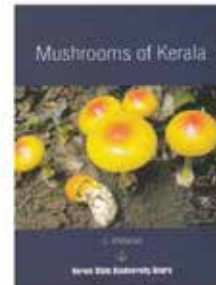
Keralathile Sudha Jala Matsyungal
Rs. 170/- (Pages 163)

Jaivakrishi Oru Prayogika Paadam
Rs. 50/- (Pages 64)

Invasive Plants of Kerala
Rs. 100/- (Pages 84)

Mushrooms of Kerala
Rs. 70/- (Pages 57)

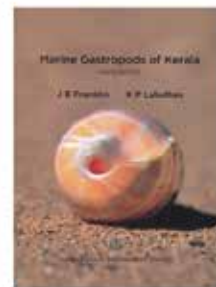
**Mangroves & Mangrove Associates
of Kerala** Rs. 200/- (Pages 88)

Common Amphibians of Kerala
Rs. 250/- (Pages 229)

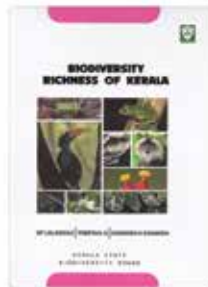
Prakrithi Geetangal
Rs. 80/- (Pages 111)

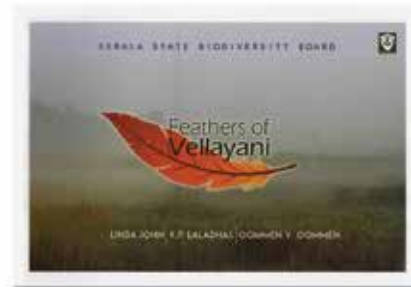
Marine Gastropods of Kerala
Rs. 200/- (Pages 186)

**Paristhithi Vijanavum Jaiva Vaividhya
Nattarivum** Rs. 150/- (Pages 125)

Biodiversity Richness Of Kerala
Rs. 500/- (Pages 462)

Feathers of Vellayani
Rs. 250/- (Pages 180)

കേരള സംസ്ഥാന ജൈവവൈവിധ്യ ബോർഡ്
എൽ-14, ജയ് നഗർ, മെഡിക്കൽ കോളേജ് പി.ഒ.,
തിരുവനന്തപുരം-695011
Ph – 0471 – 2554740, Telefax: 0471- 2448234
Email: keralabiodiversity@gmail.com
Website: www.keralabiodiversity.org